

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Polona Koštomaj

Mediji in seksualni škandali

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Polona Koštomaj

Mentorica: red. prof. dr. Breda Luthar

Somentor: asist. dr. Dejan Jontes

Mediji in seksualni škandali

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

Zahvala

Hvala mentorici dr. Bredi Luthar za konstruktivne kritike in prijazno sodelovanje.

Hvala somentorju asist. dr. Dejanu Jontesu, ki mi je s svojim usmerjanjem in nasveti ter pozitivnimi mislimi pomagal pri pisanju diplomskega dela.

Hvala vama, mami in ati, da sta mi omogočila študij in nista izgubila upanja, ampak sta potrpežljivo čakala in me spodbujala, da sem dokončala začeto.

Hvala tebi Đorđe, ker si mi vedno stal ob strani in verjel vame.

Hvala mojima sončkoma, Marku in Niku, ki me s svojim smehom in ljubeznijo vsakodnevno polnita z energijo in pozitivizmom.

MEDIJI IN SEKSUALNI ŠKANDALI

Množični mediji so danes vedno bolj preplavljeni z medijskimi škandali. V svojem diplomskem delu sem se zato lotila te aktualne tematike in s pomočjo koncepta medijskega škandala analizirala tri večje seksualne medijske škandale, ki so se zgodili oziroma so o njih poročali v slovenskem medijskem prostoru. Pokazala sem, da vsi trije primeri ustrezajo značilnostim, ki jih mora imeti medijski škandal, sam koncept pa sem primerjala s sorodnim konceptom moralne panike. Prvi primer, ki sem ga vključila v analizo, je seksualni škandal slovenskega poslanca Aurelia Jurija, ki je izbruhnil ob objavi informacije, da je poslanec Juri dejaven na svingerski sceni. Drugi je medijski škandal duhovnika Albina Žnidariča, ki naj bi spolno zlorabljal mladoletne dečke. Tretji pa je seksualni škandal, ki prihaja iz tujine, a je odmeval tudi v slovenskem medijskem prostoru, to je medijski škandal Maxa Mosleyja, predsednika FIE, ki se je zapletel v nacistično orgijo s petimi najetimi prostitutkami.

Ključne besede: medijski škandal, moralna panika, novinarstvo.

MEDIA AND SEXUAL SCANDALS

In the thesis I deal with sexual scandals which fill the media nowadays. With the concept of media scandal which I also defined and compared to the related concept of moral panics I analyze three sexual scandals that received the greatest publicity in Slovenia recently. I have shown that all three cases suit the characteristics of media scandal and I have described the differences and similarities between them. In the first scandal the member of Slovenian parliament Aurelio Juri was involved and the scandal started when information about Juri's alleged swinger activities were published. Second is media scandal about priest Albin Žnidarič, who was accused of sexual abuse of under age boys. And third is the sexual scandal from abroad which received a lot of publicity in Slovenia, that is the media scandal in which Max Mosley, the president of FIA, who has entangled himself in orgy with prostitutes, was involved.

Key words: media scandal, moral panics, journalism.

KAZALO

1 UVOD	6
2 DEFINICIJE, ELEMENTI IN TIPOLOGIJA MEDIJSKIH ŠKANDALOV.....	9
2.1 Zgodovina škandala	10
2.2 Opredelitev medijskega škandala	13
2.2.1 Elementi medijskega škandala	14
2.2.1.1 Kršitev	14
2.2.1.2 Vednost	16
2.2.1.3 Neodobravanje posameznikov	17
2.2.1.4 Izražanje neodobravanja	17
2.2.1.5 Razkritje obsodba	18
2.3 Tipologija medijskih škandalov	19
2.3.1 Institucionalni škandal	20
2.3.2 Zvezdniški škandal	21
2.3.3 Psihodrama	22
2.4 Medijski škandal in moralna panika	23
2.5 Škandal in medijsko občinstvo	27
3 ŠTUDIJE PRIMEROV	30
3.1 Poslanec Aurelio Juri	30
3.2 Duhovnik Albin Žnidarič	38
3.3 Max Mosley, predsednik FIE	43
4 SKLEP	48
5 LITERATURA	51
6 PRILOGE	58
PRILOGA A	58
PRILOGA B	62
PRILOGA C	69

1 UVOD

*Ne glede na to, kako pogosto medijski strokovnjaki in kolumnisti
grajajo ljudi zaradi tega, imajo ljudje škamdale radi.
S. Elizabeth Bird (2003, 21)*

V diplomskem delu se lotevam aktualne medijske, družbene in kulturne problematike, saj v zadnjem času tudi pri nas beležimo velik porast števila večjih ali manjših seksualnih škandalov, tako med javnimi in slavnimi osebnostmi kot med običajnimi ljudmi. Zato sem izbrala tri odmevnejše seksualne škamdale v slovenskem medijskem prostoru in jih analizirala s pomočjo koncepta medijskega škandala.

Iskanje škandalov in razkrivanje zasebnosti znanih osebnosti je postalo nekaj normalnega in vsakdanjega v veliki večini demokratičnih držav, saj tržni pritiski v medijskem prostoru postajajo vse večji in za obstanek med vedno večjo konkurenco se je potrebno boriti. Z dobrim medijskim škandalom pa je najenostavneje pritegniti pozornost občinstva in hitro zaslužiti denar.¹ In tako so tudi slovenski mediji prišli do točke, ko so najbolj žgečkljive in intimne podrobnosti posameznika, znanega ali ne, postale glavna tarča novinarjev.

Eden izmed daleč najbolj odmevnih in spremljanih v slovenskem prostoru je bil vsekakor medijski škandal, ki je izbruhnil ob objavi domačega videoposnetka hrvaške estradnice Severine. Poleg tega smo v slovenskih časopisih in revijah lahko brali tudi o seksualnem življenju poslanca Aurelia Jurija, o ljubezenskem razmerju in nasilnosti urednika razvedrilnega programa nacionalne televizije Vanje Vardjana, veliko pozornosti pa sta bili deležni tudi oprsji slovenskih estradnic Pike Božič in Natalije Verboten. Krempljem

¹ Vendar pa Soukup meni (1997, 228), da to ni edini razlog za naraščanje poročanja o medijskih škandalih, ampak so do tega pripeljale tudi številne spremembe v sodobnem novinarstvu ter izpostavi šest takšnih dejavnikov: 1. različne medijske institucije morajo danes bolj silovito tekmovati za prodajo in gledanost; 2. spremembe v lastništvu medijskih institucij pomenijo, da je dobiček danes v tem poslu pomembnejši kot nekoč; 3. zabava ali "infotainment" je postala norma celo pri splošnih časopisih; 4. povečala se je zahteva občinstva po škandalih; 5. prostor in čas: širjenje časopisov in kableske televizije pomeni tudi, da je vsak dan potrebno zagotoviti več novih zgodb. Škandal pa je enostaven za poročanje. Svoj del k vsemu temu prispevajo tudi kratki roki za oddajo in potrebe po hitrem objavljanju.

rumenega novinarstva² niso ušli niti običajni ljudje, zato so svoj delež v medijskem prostoru dobile tudi fotografije intimnega odnosa tajnice politične stranke v manjšem slovenskem kraju z možem in gole fotografije osnovnošolske učiteljice iz Tržiča. Omeniti moramo tudi ormoškega duhovnika Albina Žnidariča, ki naj bi spolno zlorabljal mladoletne otroke. Za zadnji seksualni škandal, ki je polnil strani naših časopisov, pa je poskrbel Max Mosley, predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze FIA, ki se je zapletel v orgijo s petimi prostitutkami.

Kot sem že omenila, pa sem za diplomsko delo izbrala le tri izmed njih. Naloga je sestavljena iz dveh glavnih delov, teoretičnega in empiričnega. V prvem delu naloge bom najprej na kratko opredelila, kaj medijski škandal sploh je, kakšen je sam pomen besede škandal in kakšen je njen izvor, opisala pa bom tudi, kako se je škandal razvijal skozi zgodovino. Temu sledi pomembnejši del teoretičnega dela diplomske naloge, to so definicije, elementi in tipologija medijskih škandalov. Najprej predstavim definicije škandala različnih avtorjev, nato pa iz teh definicij izpostavim elemente medijskega škandala in povežem avtorje na vsebinskih točkah. Sledi razvrstitev medijskih škandalov v podzvrsti in nato primerjava medijskega škandala s sorodnim konceptom moralne panike.

Empirični del naloge pa vsebuje podrobno analizo medijskih reprezentacij seksualnih škandalov v slovenskem medijskem prostoru. Predstavila in razčlenila sem tri medijske škanale, ki so se mi zaradi svojih značilnosti zdeli primerni za analizo. Pri vseh treh gre namreč za kršitev moralnih vrednot povezanih s seksualnostjo, kar je med večino medijskega občinstva zelo berljivo. Po drugi strani pa so si glavni akterji vseh treh škandalov med seboj zelo različni: znana in vplivna slovenska osebnost, neznan slovenski duhovnik in tuja, znana in vplivna, osebnost.

Prvi je seksualni škandal slovenskega poslanca Aurelia Jurija, ki je februarja 2005 razburil slovensko javnost in odmeval tudi izven slovenskih meja. Razkril je, da se je

² Pojem "rumeno novinarstvo" je po besedah Cohena (2000, 20) "splošni termin, ki zajema vse oblike senzacionalističnega oziroma opolzkega novinarstva, ne glede na to, za kateri medij gre."

poslanec Juri dogovarjal za seksualno srečanje z nekim parom in za to trošil davkoplačevalski denar. Drugi je medijski škandal, ki je izbruhnil februarja 2007, ob objavi informacij, da naj bi ormoški župnik Albin Žnidarič spolno zlorabljal okoliške dečke, ki so bili mladoletni. Tretji pa je tuji medijski škandal, ki je aprila 2008 odmeval tudi v slovenskih medijih, to je seksualni škandal prvega moža Mednarodne avtomobilistične zveze FIA, Maxa Mosleyja, ki si je privoščil orgijo s petimi prostitutkami, v kateri naj bi bili prisotni tudi nacistični elementi

Zanimalo me je, ali vsi trije primeri ustrezajo značilnostim, ki jih mora, po teoriji, ki sem jo predelala, imeti medijski škandal. Nadalje so me zanimale podobnosti oziroma razlike med temi tremi medijskimi škandali ter v katero podzvrst medijskih škandalov jih na podlagi njihovih značilnosti lahko uvrstim. Ugotavljala pa sem tudi, zakaj so nekateri škandali bolj in drugi manj pomembni, zakaj so določeni akterji bolj občutljivi za medijske škandale kot drugi, kako je bil vsak posamezen škandal interpretiran v različnih slovenskih časopisih ter kakšni so pogoji, da nek tuj medijski škandal prodre v slovenski medijski prostor.

2 DEFINICIJE, ELEMENTI IN TIPOLOGIJA MEDIJSKIH ŠKANDALOV

“Medijski škandal se zgodi, ko zasebna dejanja, ki osramotijo in užalijo idealizirano, prevladujočo moralo družbene skupnosti, postanejo javna z upovedovanjem v množičnih občilih ter ustvarijo vrsto posledic, od ideoloških in kulturnih reakcij, do nestabilnosti in sprememb,” razložita Lull in Hinerman (1997, 3).

Thompson (1997, 39) pa pravi, da se medijski škandali v osnovi nanašajo na dejanja ali dogodke, ki vključujejo določene oblike transgresije, ki postanejo znane tudi drugim in ki so dovolj resne, da vzbudijo odziv javnosti.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (1985, 1073) škandal označuje kot “nemoralno, nečastno dejanje, ravnanje, ki vzbuja ogorčenje, zgražanje javnosti”. Kot “sramoten ali spotakljiv dogodek, dejanje; hrup, ki ga takšno dejanje vzbudi v javnosti” pa je škandal opredeljen v Leksikonu (1994, 1043).

Podobne označbe najdemo tudi v različnih slovarjih: “[...] brezobzirno ali zlonamerno ponavljanje škodljivih poročil, obrekovanje osebnosti. 2. ponižanje, povzročeno z nezaslišanim ali nedopustnim postopkom. 3. nečastna okoliščina, dogodek ali dejanje, vzrok za ponižanje. 4. žalitev ugleda ali splošna razlaga, ki ga povzroča.” (Webster 1992, 1123); [...] dejanje, del obnašanja, itd., ki povzroča splošen občutek prizadetosti; sramotno ali nečastno dejanje. 2. škodljivo opravljanje; brezobzirno ali neprijazno govorjenje, ki škoduje ugledu nekoga [...] (Hornby 1986, 759).

Sedaj pa pogledjmo še, kako se je beseda “škandal” razvijala skozi zgodovino. Najprej se je pojavila v evropskih jezikih v šestnajstem stoletju, njen koncept pa ima dolgo in zapleteno zgodovino, ki sega vse do grških, latinskih in zgodnjih židovsko-krščanskih mišljenj. Etimološko gledano najverjetneje izvira iz indo-germanskega korena *skand-*, ki pomeni skočiti. Izpeljanka iz zgodnje Grčije je beseda *skandalon*, ki je lahko pomenila past, oviro ali moralni spodrseljaj. Pojem *skandalon* so najprej uporabljali v religioznem

kontekstu,³ in sicer v grškem prevodu svetega pisma stare zaveze, Septuaginti⁴ (Thompson 1997, 37).

Prvotne uporabe besede “škandal” v šestnajstem in sedemnajstem stoletju so se posluževali na dva načina:

1. v religioznem smislu, ki se je nanašal, ali na vedenje verske osebe, ki je osramotila vero, ali na nekaj, kar je oviralo, zadrževalo verska prepričanja
2. drugi način je bolj posveten in se nanaša na karkoli ali vse sledeče:
 - (a) dejanja ali izražanje, ki je škodovalo ugledu posameznika
 - (b) dejanja, dogodki ali okoliščine, ki so bili skrajno sramotni
 - (c) vedenje, ki je žalilo moralno mišljenje ali občutek dostojnosti (Thompson 1997, 38).

Tako kot ima svojo zgodovino razvoj besede škandal, ima tudi sam nastanek oziroma pojav škandalov korenine nekaj stoletij nazaj.

2.1 Zgodovina škandala

Škandali niso izum modernega časa – nasprotno, škandalozni dogodki obstajajo že mnogo stoletij. A z razvojem moderne družbe so se narava, obseg in posledice škandalov v določeni meri spremenile, ugotavlja Thompson (2000, 41). Vzpon škandala kot fenomena širših razsežnosti, ne le lokalne, sovpada s pojavom tiska in elektronskih medijev. Ti mediji so ustvarili novo obliko javnosti v sodobnem svetu, javnost, ki je obdarjena s posamezniki, dejanji in dogodki mnogo širšega dosega, kot so ga le-ti imeli prej, še razloži (prav tam). Nadaljuje, da so mediji postajali vse bolj neprizanesljivo so-

³ Z razvojem latinske besede *scandalum* in z njeno razširitvijo v romanske jezike, je religiozni pomen besede sčasoma oslabil in začeli so ga zamenjevati drugi pomeni. Beseda škandal se je v angleščini pojavila v šestnajstem stoletju, *scandal*. V približno enakem obdobju so se podobne besede začele pojavljati tudi v drugih romanskih jezikih: v španščini *escandalo*, v italijanščini *scandalo*, v portugalsščini *escandalo*. Najverjetneje pa beseda izvira iz francoske besede *scandale* (Thompson 1997, 38).

⁴ Septuaginta [lat.sedemdeset] je najstarejši grški prevod starega testameta. Naj bi bilo delo 72-ih judovskih učenjakov, od 3. st. pr. n. š. do 2. st. n. š. v Aleksandriji (Leksikon 1994, 962).

navzoči: posamezniki, njihova dejanja in dogodki so imeli vedno večje možnosti, da so bili videni, da so o njih govorili ali slišali tudi tisti, ki so bili umeščeni v oddaljenih kontekstih, brez stika z okoliščinami, v katerih so se znašli videni posamezniki ali kjer se je dogodek zgodil. To je omogočilo priložnosti, da so se posamezniki pojavili pred široko razpršenimi množicami, oddaljenimi tako prostorsko, kot tudi časovno. Tak način pojavljanja je bil prej nepredstavljen, vendar je ustvaril tudi nova tveganja. Medijska opaznost je bila po Thompsonovem mnenju darilo tistim, ki so bili spretni pri uporabi teh medijev za uresničevanje svojih potreb in podob, a ker so ti mediji omogočili vidnost celotnih prizorišč prej skritih dejanj, ustvarili kompleksno polje podob ter pretok informacij, ki jih je bilo izredno težko nadzorovati, je medijska opaznost postala past (Thompson 2000, 41).

V zgodnjem osemnajstem stoletju se je v Franciji pojavil izrazit žanr razdiralne politične literature, ki je vsebovala *libelles*⁵ in *chroniques scandaleuses*⁶, ki so obširno razkrivali ter poročali o zasebnem življenju kraljev in dvorjanov ter jih prikazovali v nelaskavi luči, pojasnjuje Thompson (2000, 42). Ta omalovažujoča poročila so bila pogosto predstavljena kot avtentični opisi zakulisnega dogajanja, začinjena z izvlečki in povzetki skrivnih korespondenc ter zasebnih pogovorov. V Franciji je bila tovrstna literatura v sedemnajstem in osemnajstem stoletju sicer formalno prepovedana, vendar je bilo njeno zatiranje izredno težka naloga, saj so tiskarji in založniki iznašli nešteto načinov, da so zaobšli cenzorje, še razloži (prav tam). Prepovedana besedila so tako tiskali na ozemlju drugih držav ter jih nato tihotapili v Francijo. V Angliji tedaj objavljane satiričnih pamfletov ni bilo nič posebnega in večina te zgodnje pamfletistične literature je bila senzacionalistična in vsebinsko moralistična (Thompson 2000, 42).

Thompson (2000, 47) še razlaga, da so periodični tisk osemnajstega stoletja vladni predstavniki pogosto napadali, češ da objavlja škandalozne zapise. Škandaloznost so v sedemnajstem stoletju primarno smatrali v smislu škodljivih ali obrekljivih trditev, ki so imele potencialno klevetniško ali celo uporniško naravo. V osemnajstem stoletju pa se je

⁵ razkritje

⁶ škandalozne kronike

začel politični in intelektualni kontekst, znotraj katerega so potekali omenjeni procesi, intenzivno spreminjati, pove Thompson (prav tam) in razloži, da je svoboda tiska kot svoboda kritiziranja vladnih ministrov in vladarjev bila mišljena kot *pravica*, ki so jo morali braniti, da bi tako obvarovali in zagotovili svobodo posameznikov pred restriktivnimi in potencialno zatiralnimi dejanji države. Spori zaradi škandaloznih zapisov v tiskanih medijih so bili prepleteni s širšo razpravo o svobodi tiska in njenih mejah v kontekstu, kjer je periodični tisk – prvič odkar se je sploh pojavil – postal središčna in jasna značilnost političnega življenja (Thompson 2000, 47).

V poznem osemnajstem in devetnajstem stoletju se je uporaba škandala v medijih začela spreminjati, saj se je termin postopoma ločeval od svoje tesne povezave s klevetanjem in uporništvom ter se vse bolj nanašal na fenomen, ki je imel drugačne značilnosti. Za to po Thompsonovem mnenju obstajajo predvsem tri vzročne zveze. Zaradi čedalje višjih naklad tiska, ki se je čedalje bolj financiral s prihodki od lastne prodaje, se je pojavil močan finančni interes po čim širšem obsegu kroženja. Vedno širši del vsebine so predstavljale zgodbe o kriminalu, seksualnem nasilju, hazardu in športu. Te so bile pogosto osredotočene na posameznike – večinoma bogate in vplivne, a tudi na tiste iz nižjih slojev, ki so imeli nenavadne izkušnje – in so opisovale njihova življenja. Drugi, prav tako pomemben del razvoja, je predstavljal nov odnos med mediji in političnimi strankami. Ker je bil tisk finančno čedalje manj odvisen od politike, se je ta odnos rahljajal. Tretji vzrok, pojasnjuje Thompson (2000, 47), pa je predstavljal pojav časnikarstva kot poklica. Lastniki in uredniki časopisov so bili vedno bolj odvisni od piscev in poročevalcev, ki so jih bili plačali za zbiranje in pisanje člankov (Thompson 2000, 47).

2.2 Opredelitev medijskega škandala

Opredelitve škandala iz leksikonov in slovarjev nam dajejo neko osnovo, vendar pa je za popolno razumevanje medijskega škandala potrebno nanj pogledati širše. Preden se odločimo za katerokoli označitev medijskega škandala, je potrebno natančneje pogledati, kako nastajajo in kako jih sprejemamo. V nadaljevanju bom preko različnih avtorjev prikazala, kakšne so značilnosti in vrste medijskih škandalov, kateri so pogoji, da se zgodijo, kako vplivajo na občinstvo, kakšen je odnos medijev do škandalov.

Thompson (1997, 39) pravi, da se medijski škandali v osnovi nanašajo na dejanja ali dogodke, ki vključujejo določene oblike transgresije, ki postanejo znane tudi drugim in ki so dovolj resne, da vzbudijo odziv javnosti.

Podobno škandal definirata tudi Lull in Hinerman (1997, 3), ki menita, da do medijskega škandala pride, "ko zasebna dejanja, ki osramotijo in užalijo idealizirano, prevladujočo moralo družbene skupnosti, postanejo javna z upovedovanjem v množičnih občilih ter ustvarijo vrsto posledic, od ideoloških in kulturnih reakcij, do nestabilnosti in sprememb". Bistvo škandala je po njunem mnenju (1997, 1) v razkrivanju zasebnosti z namenom razkritja "umazane resnice" in izpostavitvijo odgovornih. In temu se ne more izogniti nihče, niti navadni ljudje, niti zvezdniki, niti politiki ali drugi ljudje na oblasti. Poleg tega še ugotavljata (1997, 1), da so škandali postali glavna značilnost tabloidnega novinarstva, saj v ospredje prevladujoče novinarske prakse postavljajo vrednote tabloidov.

Tomlinson (1997, 67) pa se v svojem razmišljanju o škandalih osredotoča na pomembnost škandalov kot moralnih dogodkov. "Kakorkoli jim pristopimo, vedno imajo neko moralno vsebino" (prav tam). Posebej pa Tomlinson (1997, 69) izpostavi pogled na škandal kot na moralno-kulturni dogodek. Razloži (prav tam), da škandali igrajo posebno vlogo reguliranja tih moralnih zakonov družbe in zagotavljajo kontekst za skupno moralno razmišljanje in razpravo.

2.2.1 Elementi medijskega škandala

Po mnenju Thompsona (1997, 39) se škandal v osnovi nanaša na dejanja, dogodke ali okoliščine, ki imajo naslednje značilnosti:

1. dogodki in dejanja morajo zadevati kršitev določenih vrednot, norm in moralnih načel
2. da so se ti dogodki in dejanja zgodila oziroma, da obstajajo, morajo vedeti tudi posamezniki, ki niso direktno vpleteni v škandal
3. nekateri neudeleženci ne odobravajo dejanja ali dogodka in so lahko zaradi kršitve celo užaljeni
4. nekateri neudeleženci izražajo svoje neodobravanje tako, da javno napovedo ta dejanja ali dogodke
5. razkritje ali obsodba teh dejanj ali dogodkov lahko škoduje ugledu posameznikov, ki so bili odgovorni zanje.

Vsako od značilnosti Thompson nato še natančneje razčleni in obrazloži.

2.2.1.1 Kršitev

Vsekakor je neka oblika in stopnja kršitve nujen pogoj za škandal. Brez kršitve do škandala ne bi prišlo. Vendar pa se norme, vrednote in moralna načela od družbe do družbe razlikujejo. In kot pravi Thompson (1997, 39-40), kar lahko nekje označimo kot škandalozno, je lahko v drugih okoliščinah popolnoma neškodljivo. Poleg tega poudari še (1997, 40), da imajo norme in vrednote različne stopnje tako imenovane "občutljivosti za škandal".⁷ To je odvisno od družbeno-zgodovinskega konteksta in splošnega moralnega in kulturnega ozračja tistega časa, ne gre pa pozabiti na pomembnost teh norm in vrednot posamezniku oziroma skupini. Prav tako pa lahko izpostavimo tudi občutljivost posameznika, ki je kršil norme in vrednote, za škandal. Thompson meni (1997, 40), da je le-ta povezana s stopnjo vidnosti posameznika.

⁷ Obstajajo določene vrste norm in vrednot, ki so za škode bolj občutljive. To so norme in vrednote, ki se navezujejo na seksualno vedenje, finančne prevare in podkupovanja ter na izvajanje politične moči (Thompson 1997, 40).

Določeni posamezniki so zaradi svojega položaja, dosežkov ali odgovornosti bolj vidni oziroma izpostavljeni in zato toliko bolj ranljivi za škandal, v primeru kršenja norm. Še bolj ranljivi pa so posamezniki, ki na temelju svojih položajev ali združenj, zagovarjajo ali predstavljajo določene vrednote in prepričanja (kot na primer verske organizacije ali politične stranke), saj se lahko pokaže, da njihovo zasebno vedenje ni v skladu z vrednotami in prepričanji, ki jih javno zagovarjajo (Thompson 1997, 40-41).

Poleg tega pa Thompson (1997, 41-42) pri kršitvah izpostavi še element hipokrizije⁸ in “kršitve drugega reda”.⁹

Svoje kriterije, katerim mora ustrezati nek dogodek ali dejanje, da lahko postane škandal, določita tudi Lull in Hinerman (1997, 11). Prav tako kot Thompson, tudi onadva kriterij kršitve določata kot temeljen:

(1) socialne norme, ki odražajo prevladujoča moralna načela, morajo biti kršene. Ta kriterij je temeljen. Brez tega nobene zgodbe ne moremo obravnavati kot škandal. /.../ Kršitve morajo biti izvedene s strani (2) točno določenih oseb, ki izvršijo (3) dejanja, ki odražajo izvajanje njihovih želja in interesov. Torej morajo resnične osebe storiti nekaj (ne samo razmišljati o tem), kjer njihovi sebični interesi poteptajo socialne norme in prevladujoča moralna načela.

⁸ Pri hipokriziji je glavnega pomena to, da ne gre le za kršitve norm, ampak gre za kršitve norm s strani posameznika, ki jih on sam oziroma njegova organizacija zagovarja oziroma predstavlja, razloži Thompson (1997, 41).

⁹ Thompson (1997, 42) pojasni, da mnogi škandali vsebujejo tako imenovane “kršitve drugega reda” (angl. second-order transgressions), ko je pozornost preusmerjena s prvotne kršitve na vrsto kasnejših dejanj, ki jo skušajo prikriti. Poskus prikritja kršitve – ta proces lahko vključuje prevaro, oviranje, lažna zanikanja, čiste laži – lahko postane bolj pomemben kot sama prvotna kršitev in povzroči stopnjevan krog trditev in protitrditev, ki zasenčijo prvotno kršitev.

2.2.1.2 Vednost

Thompson (1997, 42) tu pojasnjuje, da morajo o dejanju ali dogodku, ki bo postal škandal, vedeti oziroma močno verjeti, da obstaja, tudi drugi. Če je vednost o dejanju ali dogodku omejena zgolj na tiste, ki so direktno vpleteni, potem škandal ne bo izbruhnil. In ker dejanja in dogodki, za katere vedo le udeleženci, ne morejo postati škandal, Thompson (1997, 43) meni, da lahko škamdale označimo tudi kot "dramo prikrivanja in razkritja". Glavne vloge tako Thompson dodeli posameznikom, ki so vpleteni v potencialno škandalozne dejavnosti in ki namenijo veliko truda razvijanju strategij prikrivanja, ter tistim, ki v teh dejavnostih niso udeleženi, vendar pa o njih sumijo in se trudijo razkriti resnico. To nam omogoča, da vidimo, da škandal zajema več kot dejanja in dogodke, ki so pri škandalu osrednjega pomena, ter več kot norme in vrednote, ki so bile kršene. Tu Thompson (1997, 43) poudarja, da škandal vključuje tudi:

- stopnjo javne vednosti o dejanjih in dogodkih
- občinstvo neudeležencev,¹⁰ ki bo vedelo za njih
- proces *ustvarjanja javnega* oziroma *ustvarjanja vidnega*, skozi katerega bodo dejanja in dogodke spoznali tudi drugi.

Podobno kot Thompson razmišlja o elementu vednosti, o tem govorita tudi Lull in Hinerman (1997, 11), ki pravita, da morajo *biti individualne osebe (4) identificirane kot krivec za dejanje(a)*.

Kot še povesta (1997, 3) se priložnost za medijski škandal pojavi, "ko javnost verjame, da so bila kršena prevladujoča moralna načela, še posebej, če jih je kršila znana osebnost oziroma nekdo na oblasti ali z večjim vplivom". Torej gre po mnenju Lulla in Hinermana (prav tam) pri medijskih škandalih za "usmerjanje pozornosti na problematično etičnost posameznikovih odločitev, ki jih sprejme znotraj prevladujočih družbenih norm in vrednot".

¹⁰ "Neudeleženci" Thompson (1997, 39) imenuje tiste posameznike, ki niso direktno vpleteni v škandal.

2.2.1.3 Neodobravanje posameznikov

Poleg vedenja javnosti, je po besedah Thompsona (1997, 43) za škandal potrebna tudi določena stopnja javnega nestrinjanja. Da pride do škandala morajo nekateri neudeleženci čutiti, da je (bila) kršitev moralno nečastno, sramotno dejanje. "Vedenje neudeležencev o dejanju sovpada ali se prekriva z neodobravanjem le-tega," pojasnjuje Thompson (prav tam). Doda še, da pride tudi do primerov, ko so neudeleženci poleg neodobravanja dejanja, tudi užaljeni ali celo šokirani, kajti dejanje lahko zaničuje norme in vrednote, ki so tako temeljne za njihov občutek Jaza in za njihovo splošno dobro, da jih to resnično razburi.

Lull in Hinerman (1997, 11) pa pravita: "*Prikazano mora biti, da so individualne osebe delovale (5) namerno in brezskrbno in (6) morajo odgovarjati za svoja dejanja*".

Poleg tega škandalom pripisujeta (1997, 3) še eno funkcijo: "Občinstvo želi moralne zakone, s katerimi bi lahko razumelo in ocenjevalo človekovo vedenje. In škandali ponujajo ravno to možnost".

2.2.1.4 Izražanje neodobravanja

Neodobravanje ni dovolj, da dogodek postane škandal, ampak je potrebno tudi izražanje neodobravanja ostalim. In to, meni Thompson (1997, 44), je četrta značilnost škandala. Kršitev, za katero bi vedeli tudi drugi, a ne bi izvabila nikakršnega odziva, ne bi pripeljala do škandala, kajti škandal oblikujejo tako odzivi drugih, kot tudi dejanje kršitve samo. "Fenomen škandala je sestavljen iz dejanj in govornih dejanj: iz dejanj kršitve in iz govornih dejanj drugih, ki na ta dejanja odgovorijo s primerno obliko izražanja," razloži Thompson (1997, 44). Takšno obliko izražanja imenuje "sramotilen diskurz". Gre za moralne razprave, za diskurz moralizacije, ki omogoča dialog in povzroča, da se o nekem problemu, dogodku ali dejanju, ki je/bo postal škandal, govori.

Podobnega mnenja je tudi Tomlinson (1997, 69), ki pravi, da škandali s svojim pojavljanjem v medijih in razpravljanjem o njih v širši družbi zagotovijo pomembne

točke za neformalno reguliranje skupnih moralnih načel. “Ko se odzovemo na škandal, ne absorbiramo samo dejstev, ampak se neizbežno zapletemo tudi v moralni del, ki nas pripravi do tega, da s seboj in z drugimi razpravljamo o okoliščinah, motivih, zapletenosti primera, o tem kdo je kriv, kako so mediji predstavili zadevo in podobno,” pove (1997, 69) in obrazloži (prav tam), da takrat torej “ne premlevamo samo naše moralne sodbe, ampak istočasno ustvarjamo kritiko in izboljšanje celotnih moralnih zakonov družbe”.

Lull in Hinerman (1997, 13) pa o tem povesta, da *morajo razkritja (8) obširno krožiti po komunikacijskih medijih, kjer so (9) učinkovito upovedana v zgodbo, ki (10) navdihne obširna zanimanja in razprave.*

2.2.1.5 Razkritje, obsodba

Zadnja, peta značilnost škandala se navezuje na ugled posameznikov, ki so vpleteni v škandal. “Ker škandal vključuje razkritje doslej prikritih dejavnosti, ki kršijo določene norme in vrednote, in katerega razkritje izvabi sramotilen diskurz različnih vrst, lahko (in največkrat tudi) resno škoduje ugledu posameznikov, katerih dejanja so v središču škandala” (Thompson 1997, 46). Pri škandalu je ugled posameznika vedno na kocki. Vendar pa škodovanje ugledu ni edina nevarnost, ki grozi posamezniku, ko izbruhne škandal. Če so prikrita dejanja kršila tudi obstoječe zakone in zapovedi, jim lahko grozi tudi kriminalni pregon ali odstavitev z delovnega mesta.

Thompson (1997, 46-47) poudarja da ima ugled pomembno vlogo, še posebej pri javno izpostavljenih ljudeh, zato ga posamezniki, katerih ugled je v nevarnosti, branijo na različne načine: grožnje z tožbami, zavračanje obtožb in zanikanje, da se je kršitev sploh zgodila, apeliranje na višje vrednote, zaradi katerih je bilo prvotno dejanje storjeno, v upanju da bodo tako prepričali ostale, da cilji opravičujejo sredstva, včasih pa celo javno priznajo svojo krivdo in upajo, da si bodo s tem pridobili naklonjenost nekaterih.

Ravno ta značilnost škandala, pomembnost ugleda, nam omogoča razumevanje, zakaj ima škandal tako pomembno vlogo v politiki ali drugih sferah družbenega življenja. In

ker gre pri enem izmed člankov, ki jih bom analizirala, ravno za blatenje ugleda enega od poslancev, bom tej značilnosti namenila še nekaj dodatnih vrstic, ki razlagajo pomen ugleda v politiki.

Thompson ugled označi kot neke vrste “simbolni kapital”, ki ga posamezniki nabirajo, negujejo in varujejo, saj jim omogoča izvajanje določene vrste moči, ki jo lahko imenujemo “simbolna moč”, in privablja podporo množic. Ker škandal lahko uniči ključne dejavnike, na katerih sloni celotna moč nekega političnega predstavnika, ugled, dobro ime, spoštovanje ostalih politikov in širše javnosti, pa je na političnem področju še posebej pomemben (Thompson 1997, 47-48).

Ker vodenje politike med drugim zahteva tudi uspešno rabo simbolne moči, so politiki še posebej ranljivi za karkoli, kar ogroža njihov ugled. Oškodovati ali uničiti njihov ugled pomeni oškodovati ali uničiti njihovo verodostojnost in s tem oslabiti ali uničiti njihovo sposobnost prepričevanja in vplivanja na druge, varovanja in vzdrževanja zaupanja ter spreminjanja njihovih besed v dejanja (Thompson 1997, 48).

Lull in Hinerman (1997, 11) pa v sedmem kriteriju, ki določa škandale, navedeta, da *morajo dejanja in dogodki imeti (7) različne posledice za vpletene*. Ko torej nek dogodek izpolni vseh deset kriterijev, lahko govorimo o škandalu.

2.3 Tipologija medijskih škandalov

Lull in Hinerman (1997, 20) škandale razdelita na tri skupine: *institucionalni škandal, zvezdniški škandal in psihodramo*. Osnovne značilnosti vsakega izmed njih so prikazane v tabeli, ki sledi, v nadaljevanju pa bom vsako skupino škandalov še natančneje opisala.

Tabela 2.1: Tipologija medijskih škandalov

<i>Vrsta škandala</i>	<i>Platforma</i>	<i>Osnovne značilnosti</i>
Institucionalni	<ul style="list-style-type: none"> • Birokratska matrica • Institucionalna zgodovina, ugled 	<ul style="list-style-type: none"> • Personalizacija • Institucija je javno odgovorna
Zvezdniški	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznavnost po imenu • Sistem zvezdniške podobe 	<ul style="list-style-type: none"> • Visoka medijska nadzorovanost • Moralna kontekstualizacija • Nejasnost fikcija/realnost • Sankcije javnosti
Psihodrama	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovne kognitivno-emocionalne strukture • Točke kulturnega pritiska • Močne zgodbe • Karakterni »tipi« 	<ul style="list-style-type: none"> • Moralne kršitve »običajnih ljudi« • Spremeni osebe v »zvezde« • Kulturna kontekstualizacija • Družbeno psihična osvoboditev

Vir: Lull in Hinerman (1997, 20).

2.3.1 Institucionalni škandal

Lull in Hinerman (1997, 20) pravita, da se institucionalni škandal zgodi, "ko dejanja, ki sramotijo ali žalijo prevladujočo moralnost, potekajo v okoljih, kot so na primer vladne pisarne". Akterji so osebe, ki predstavljajo institucije politike, izobraževanja, ekonomije, vojske in religije. Problem se pojavi, ko teh oseb ne motivirajo več le profesionalni cilji,

ampak postajajo vse močnejše tudi osebne želje, ki so včasih v nasprotju s prevladujočimi moralnimi standardi. "Njihove nepremišljenosti postanejo škandalozne," povesta Lull in Hinerman (prav tam), "ker te osebe ne predstavljajo zgolj sebe, ampak tudi institucije, ki jim profesionalno pripadajo". Tako prideta do zaključka, da so moderne institucije, v določenih pogledih, lahko celo bolj ranljive kot posamezniki, "saj preko institucionalnega oglaševanja in odnosov z javnostmi rade dajejo moralne zglede, ki se kmalu lahko sprevržejo v prazne obljube".

V to kategorijo sodi na primer seksualni škandal, ki je izbruhnil ob objavi informacij, da je imel takratni ameriški predsednik Bill Clinton ljubezensko razmerje s svojo tajnico Monico Lewinsky.

2.3.2 Zvezdniški škandal

Ta se po Lullu in Hinermanu (1997, 21) zgodi, "ko množični mediji razkrijejo primer, kako želje slavnih osebnosti prevladajo nad družbenimi pričakovanji, normami in praksami". Zasebno obnašanje javne osebnosti tako stopi v javno sfero in ni več pod nadzorom te osebe. To vedenje pa se potem ocenjuje s stališča prevladujoče morale, od katere je odvisna tudi razsežnost zvezdniškega škandala.

Moralne kršitve nekega zvezdnika so vedno kontekstualizirane znotraj njegovega "sistema podobe".¹¹ "Zasebna dejanja zvezdnikov so interpretirana glede na prevladujoča moralna načela, istočasno pa so relativizirana z določili moralnega značaja in mejo zvezdnikovega celotnega sistema podobe," obrazložita (1997, 22). Svojevrstno platformo za interpretacijo zvezdniškega škandala pa, po mnenju Lulla in Hinermana (prav tam), daje dinamično medsebojno delovanje teh treh faktorjev: prevladujoča moralna načela družbe, sistem podobe obravnavanega zvezdnika in dejanski dogodki, kot so poročani v medijih.

¹¹ "Sistem podobe je zmes vtisov, ki zabrišejo vsako mejo med realnostjo in fikcijo, kot na primer, ko gre za filmske zvezdnike ali zvezdnike telenovel, ki jim lahko sodimo tako po njihovi igralski vlogi kot po njihovih resničnih osebnostih in situacijah" (Lull in Hinerman 1997, 21-22).

Primer zvezdniškega škandala je denimo seksualni škandal ob objavi posnetka hrvaške estradnice Severine ali pa recimo seksualni škandal, v katerega je bila vpletena slovenska Playboyjeva zajčica Ines Juranovič. Slednji je izbruhnil, ko sta bila na internetni strani slovenskega spletnega časopisa objavljena videoposnetka s seksualno vsebino, kjer je nastopala tudi Ines Juranovič.

2.3.3 Psihodrama

Pri tej kategoriji ne gre za škandale o znanih osebnostih, toda njihove zgodbe velikokrat iz običajnih ljudi naredijo zvezdnike. Škandal psihodrama spremeni običajne ljudi, ki počnejo neobičajne stvari, v javne osebnosti. Kot povesta Lull in Hinermann (1997, 22) sta ključni dve sestavini: "Prvič, zgodba škandala psihodrama mora biti prevladujoča, nepremagljiva na svojevrsten način, in drugič, osebe ("zvezdniki") morajo odražati stereotipe, ki ustrezajo zgodbi". Ponavadi psihodrame prikazujejo osebe, ki povzemajo določene osebnostne tipe. Ti naj bi bili atraktivni na zelo vsakdanji ali pa povsem skrajni način. Lahko so junaki ali malopridneži, angeli ali vrage, odličnjaki ali neumneži, narkomani ali mačoti. Lull in Hinerman (1997, 23) namreč menita, da škandal psihodrama uspe, ko občinstvo prepozna osebe v igri.

Škandali psihodrama se pogosto ukvarjajo z našimi seksualnimi predsodki, fantazijami in negotovostmi. S takšnimi zadregami in notranjimi boji se ukvarjamo preko škandala. S tem, ko postane moralni problem tako viden in zabaven, hkrati pa tako oddaljen in neoseben, daje škandal psihodrama svojim interpretatorjem varen kanal za sprostitev svojih psihičnih napetosti. (Lull in Hinerman 1997, 23).

V to skupino lahko uvrstimo medijski škandal avstrijskega državljana Josefa Fritzla, ki je pretresel javnost. Preden so odkrili, da je Josef Fritzl imel v domači kleti štiriindvajset let zaprto lastno hčer, s katero je imel tudi sedem otrok, zanj ni vedel nihče. Danes pa je Josef Fritzl znan tudi izven rodne Avstrije.

2.4 Medijski škandal in moralna panika

Cottle (2006, 416) medijske škandale opredeli kot podzvrst medijskih ritualov,¹² kamor sodijo tudi moralne panike. Medijski rituali nam povedo veliko o tem, kako mediji periodično posegajo v življenje sodobnih družb. Definira jih z naslednjimi besedami: “Medijski rituali so tisti izjemni in učinkoviti medijski fenomeni, ki služijo za vzdrževanje in/ali mobilizacijo kolektivnega mišljenja in solidarnosti na osnovi simbolizacije in konjuktivne orientacije tega, kar bi moralo biti”.

Rothenbuhler in Coman (2005, 3) prav tako govorita o konceptu rituala. Pravita (prav tam), da na eni strani najdemo “reduktivno interpretacijo koncepta”, ki ritual definira kot “vsoto formaliziranih, ponavljajočih se, stereotipiziranih dejanj,” na drugi strani pa so bolj razsežne, metaforične interpretacije tega koncepta. Takšna je na primer interpretacija Careyja (v Rothenbuhler in Coman 2005, 4), ki pravi, da se “ritual pojavi kot oblika realizacije in izražanja družbene komunikacije, kot “model za” komunikacijski proces, ki ni usmerjen na prenos informacije, ampak na deljenje skupne kulture”.

Da lahko govorimo o medijskem ritualu, morajo mediji, o nekem dogajanju, več kot zgolj poročati. Cottle (2006, 416) pravi, da jih morajo “učinkovito odigrati”. To pomeni, da morajo storiti nekaj več, kot samo predstaviti jih. “Nagovoriti in vzdrževati morajo javno solidarnost, ki temelji na kolektivnem mišljenju o tem, kakšna bi družba morala biti,” obrazloži (prav tam).

Poleg učinkovitosti, ki je v definiciji določena kot lastnost nekega medijskega dogodka, ki ga lahko opišemo kot medijski ritual, pa sem spada tudi izjemnost. Cottle (2006, 416) s tem, da so medijski dogodki izjemni, misli, da so “pozornost zbujujoči ali vsiljivi, v smislu visoke medijske izpostavljenosti”.

¹² Cottle (2006, 416) določi šest podzvrsti medijskih ritualov. To so: moralna panika, slovesni medijski dogodki, konfliktni medijski dogodki, medijske katastrofe, medijski škandali in medijske javne krize.

Cottle (2006, 422) za uvrstitev medijskih škandalov med medijske rituale uporabi definicijo medijskih škandalov Lulla in Hinermana, ki pravi, da škandali služijo kot način za opisovanje kršitev v moralnem vedenju in oblasti. Značilnost, ki po mnenju Cottla (2006, 424) medijske škanale uvršča v podrazred medijskih ritualov pa je ta da, "prikličejo in utrjujejo moralne ločnice in idealizirane kolektivne norme obnašanja, hkrati pa vključujejo ovrednotene odzive na kršitve".

Kot sem že omenila, med medijske rituale uvrščamo tudi moralno paniko. Le-ta nam lahko pripomore k boljšemu razumevanju medijskega škandala. Najprej pogledjmo, kaj pojem moralne panike sploh pomeni, kasneje pa bom razložila tudi, kako sta moralna panika in medijski škandal še povezana.

Critcher (2003, 9) pove, da se za opredelitev moralne panike največkrat uporablja Cohenova definicija moralne panike, ki jo predstavi v uvodnem odstavku svoje knjige *Folk Devils and Moral Panics*:

Vsake toliko časa družbe postanejo predmet obdobja moralne panike. (1) Neko stanje, okoliščino, oseba ali skupina ljudi začnejo označevati kot grožnja družbenim vrednotam in koristim; (2) prek množičnih medijev jo predstavljajo v stilizirani in stereotipizirani obliki; (3) uredniki, škofoje, politiki in drugi desno misleči ljudje postavijo moralne barikade; (4) družbeno priznani strokovnjaki podajo svoje diagnoze in rešitve; (5) razvijajo se načini reševanja; (6) vse to kasneje izgine, ponikne ali pa se stanje poslabša in postane bolj vidno. Včasih so objekti moralne panike dokaj novi, neznani, spet drugič nekaj, kar je že dolgo prisotno, a je nenadoma padlo v oči. Včasih gre panika mimo in postane pozabljena, razen v folklori in kolektivnem spominu; spet drugič pa ima resnejše in dolgoročne posledice in lahko spodbudi tudi pravne in družbene spremembe ali celo vpliva na spremembe v načinu samodojemanja družbe. (Cohen v Critcher 2003, 9).

Številke, ki niso navedene v originalu, ampak jih je dodal Critcher, predstavljajo šest faz v razvoju moralne panike.

Bulc (2003, 247) pravi, da se moralna panika uporablja za “opis družbenega stanja, v katerem veliko ljudi v družbi pretirano reagira na neko (novonastalo) domnevno grožnjo ustaljenemu redu, ki jo spodbudijo družbeni devianti, četudi je dejanska grožnja zanemarljiva”. Opiše pa tudi faze, skozi katere gre javno mnenje v primerih moralne panike:

Sprva mnenjski voditelji začnejo dojemati določeno grožnjo kot resno in jo kot takšno skušajo predstaviti širši javnosti. Nadaljuje se z eksplozijo zaskrbljenosti, izraženi v poročanju množičnih medijev in z definiranjem grožnje kot resnične med večjim številom oseb. Na tej točki navadno nastopi skeptičnost do tako razumljene grožnje in odpor do pretiranih reakcij nanjo. V zadnji fazi zaskrbljenost širše javnosti preneha, z izjemo določenih manjših interesnih skupin (Bulc 2003, 247-248).

Po Goodeu in Ben-Yahudi je družbeno stanje lahko definirano kot moralna panika, če zadovolji naslednjih pet kriterijev:

1. obstajati mora povišana stopnja zaskrbljenosti zaradi določenega obnašanja ali stanja, ki jo je moč izmeriti z javnomnenjskimi raziskavami, medijsko pozornostjo, predlaganimi spremembami zakonodaje ipd.
2. povečana sovražnost, usmerjena proti deviantom oz. ljudskim hudičem
3. sorazmerni javni konsenz, da je deviantna skupina resnična družbena grožnja
4. disproporcionalnost domnevne grožnje v primerjavi z “objektivno” resnostjo problema, kjer je izmerljiva zaskrbljenost velika, dejanska škoda in število deviantov pa neznatna
5. za moralne panike je značilna kratkotrajnost, saj večinoma razmeroma hitro poniknejo (Goode in Ben-Yahuda v Bulc 2003, 247).

Moralno paniko definira tudi Thompson (1998, 8), ki kot ključne elemente moralne panike našteje:

1. nekaj ali nekdo je označen kot grožnja vrednotam in interesom
2. ta grožnja je s strani medijev upodobljena v lahko prepoznavni obliki

3. hitro pride do zaskrbljenosti javnosti
4. oblasti ali ustvarjalci mnenj se odzovejo
5. panika izginja ali se rezultira v družbenih spremembah.

“Kot reakcijo na očitno družbeno gibanje, ki trajno ogrozi stabilnost prevladujoče moralnosti,” pa moralno paniko definirata Lull in Hinerman (1997, 4). Dodajata še (prav tam), da moralna panika ogroža obstoječe stanje ravno zaradi števila ljudi, ki jih vključuje.

In kakšna je torej povezava moralne panike in medijskega škandala? McRobbiejeva (1994, 202) pravi, da sedaj, ko medijski svet postaja vse bolj tekmovalen, je ena izmed strategij za ohranjanje naklade tudi ta, da se mediji predstavljajo v vlogi moralnega varuha, paznika, in so vedno na preži za novimi zaskrbljenostmi in jezami. Nadaljuje (prav tam), da se profesionalni novinarski stil, s pomočjo človeških zgodb, približa moralističnemu tonu. Moralna panika je tako postala novinarski način, preko katerega dnevne dogodke predstavljajo javnosti. Torej če povzamemo, obema, moralni paniki in medijskemu škandalu, je skupno to, da z vidika medijev prispevata k večji gledanosti, poslušnosti ali branosti določenega medija.

Lull in Hinerman (1997, 4) pa povezanost moralne panike in škandala razložita tako, da lahko obnašanje posameznikov, ki so ustvarili oziroma povzročili škandal, vzbudi moralno paniko, kadar so njihova dejanja interpretirana kot značilna za večji družbeni problem. Vendar pa poudarjata (prav tam), da se medijski škandal in moralna panika tudi razlikujeta, saj je za prvega značilno, da se da izslediti resnično osebo, ki je odgovorna za svoja dejanja.

2.5 Škandal in medijsko občinstvo

Denis McQuail (v Lull 2000, 97) je medijsko občinstvo opisal takole:

V zgodnjih dneh raziskovanja množičnega komuniciranja, je koncept občinstva veljal za telo dejanskega ali predvidenega prejemnika sporočil na koncu linearne procesa prenosa informacije. To verzijo je postopoma zamenjal pogled na medijskega prejemnika kot bolj ali manj aktivnega, odpornega na vpliv, in usmerjanega s strani svojih pomembnosti, zanašajoč se na določene družbene in kulturne kontekste.

Hart (1991, 44) pa je malce bolj enostavno dejal, da “lahko medijska občinstva po eni strani vidimo kot ustvarjena s strani medijskih institucij in tekstov. Po drugi strani pa so lahko specifične skupine, ki si definirane z določenimi družbenimi in ekonomskimi odnosi.”

Vsekakor je danes medijsko občinstvo izpostavljeno številnim neposrednim in posrednim vplivom. “Danes zgleda, kot da se skoraj utapljamo v poplavi opolzkega senzacionalizma, ki se izliva iz časopisov, revij, televizije in celo iz računalniških zaslonov,” je dejal Cohen (2000, 7). Glavni razlog za visok porast senzacionalističnega poročanja in škandalov je vsekakor dobiček, do katerega se na ta način pride hitro in enostavno. Kot temeljni cilj vseh množičnih medijev dobiček vidi tudi Day (v Košir in Poler 1996, 10), saj bi brez njega bila življenjska doba vsake medijske institucije kratka.

Že pred trinajstimi leti se je s tem, da delujejo množična občila s poslovnimi nameni in si prizadevajo dobiti kolikor se le da veliko “prejemnikov”, strinjal Nunez Encabo (1996, 66), hkrati pa je opozarjal (prav tam), da se pojavlja nevarnost, da pride do zamenjave pojma poslušalec, gledalec in bralec s pojmom stranka, klient: “To je točka, na kateri informaciji in komunikaciji grozi, da bosta podlegli poplavi popačenih podob, ki se prenašajo na način, ki spominja na divji zahod, kjer v bitki zmaga tisti, ki je bolj

napadalen in strelja prvi”. In če je Nunez Encabo takrat samo še opozarjal, lahko danes rečemo, da te besede opisujejo tabloidno novinarstvo današnjega dne.

Res je, da tabloidi in njihov senzacionalističen način poročanja prinašajo velike in hitro pridobljene zaslužke, vendar pa to ni edini razlog, da je ta zvrst novinarstva danes vse bolj razširjena in brana.

Vsaka institucija in vsako delovanje, naj bo še tako instrumentalno, ima kulturno dimenzijo. S stališča kulturne teorije je žurnalizem sicer posredovanje informacij ali pa artikulacija komercialnega interesa medijske institucije, obenem pa tudi režim kulturnih reprezentacij, ki jih ljudje uporabljajo za podeljevanje pomena osebnemu izkustvu. Analiza zgodb v popularnem žurnalizmu ne more zaobiti vprašanja o pomenu teh kulturnih reprezentacij za posameznika in kolektivitete. Nastajanja novih popularnih medijskih oblik namreč ne motivirajo zgolj imperativi profita, nove poetike nastajajo tudi kot odgovor na nove potrebe občinstva (Luthar 1998, 43).

Podobno razmišlja tudi Lull (2000, 272), ki pravi, da ljudje včasih uporabljajo komunikacijske medije in popularno kulturo, da stimulirajo njihove občutke, samo zaradi zabave. Kot še nadaljuje Lutharjeva (1998, 44-46) imajo ljudje radi tabloidni žurnalizem tudi zato, ker skozi diskurz tabloidnega žurnalizma “sebi pripovedujemo o nas samih”. Predstavljajo specifično obliko družabnosti, ki ljudem omogoča, da stopajo v intenzivne intimne odnose z ljudmi, ki jih nikoli niso in verjetno tudi nikoli ne bodo osebno srečali.

Tudi Birdova razloge za privlačnost medijskih škandalov išče drugje kot v dobičku. Pravi (2003, 22), da ljudje ne spremljajo novic samo zato, da so dobro informirani, ampak je danes pri novicah pomembno tudi to, kako so povezane z vsakodnevnim življenjem ljudi. Nadalje razloži (2003, 25), da je “prvi korak pri razumevanju vloge “škandala” v spoznanju, da je ta vrsta novic vedno oblikovana kot “zgodba”, raje kot zgoščen novinarski stil obrnjene piramide”.

Da si ljudje lažje zapomnijo pripovedovane osebne zgodbe, kot pa novice, ki nastanejo po formuli obrnjene piramide, pa se strinja tudi Rayfield (v Bird 1998, 37), personalizacija novinarske zgodbe je ključnega pomena za razumevanje uživanja občinstva v medijskih škandalih.

“Vsi medijski škandali so zgodbe, toda niso vse zgodbe škandali,” pravi Birdova (2003, 25) in ugotavlja (2003, 31), da je za pravi škandal nujno spodbuditi domišljijo javnosti. “V mnogih pogledih je pojem škandala močnejše vtisnjen v ustno, medosebno dimenzijo naših življenj kot v medijsko dimenzijo (čeprav sta močno prepleteni). Mediji igrajo vlogo pripovedovalca zgodbe ali mestnega glasnika, toda škandal dobi svoj zagon od občinstva,” razloži (1997, 105). K temu doda (2003, 39), da mora škandal, ki relativno dolgo ostane aktualen, postati predmet javnega razpravljanja. Takšne zgodbe izzovejo razglabljanje in moralno presojanje, zato zgodbe škandalov niso jasne in zaprte, ampak so odprte in dopuščajo vrsto različnih interpretacij (Bird 2003, 39).

Do enakih zaključkov prideta tudi Lull in Hinerman (1997, 16), ki ugotavljata, da se škandal ne uresniči, dokler dogodki niso upovedani v narativni obliki in dokler niso predstavljeni občinstvu. Škandal tako ne ustvari mediji sami, ampak tudi občinstvo. Podobno izpostavi tudi Poler Kovačičeva (2003, 210), ki poudarja, da novinarsko upovedovanje škandalov primarno ni povezano z zahtevo po resničnosti, ampak je bistveno dejstvo javne objave: “Medijski škandal ali afera se “zgodí”, ko je (domnevni – resnični ali skonstruirani) škandal “objavljen” v množičnih medijih”.

“Škandal ni samo poročanje o škodljivih dejstvih, ampak pri škandalu zgodba na določeni točki zmaga, prevlada nad dejstvi in potem nadaljuje svoje pot,” menita Lull in Hinerman (1997, 13-14). Zgodba škandala vzbudi zanimanje občinstva, ki spodbudi medije, da nadaljujejo s “pripovedovanjem zgodbe”. Škandal se nadaljuje, dokler občinstvo še kaže zanimanje za zgodbo. Zaključek potrebuje neke vrste socialni konsenz, ki pogosto zahteva “končno resnico”, “moralno lekcijo” ali da je “zadoščeno pravici”. Na koncu še dodata (1997, 14), da je “določitev zaključka škandala v rokah občinstva”.

3 ŠTUDIJE PRIMEROV

V teoretičnem delu diplomske naloge so pojasnjene glavne značilnosti medijskih škandalov, v empiričnem delu diplomske naloge pa bom analizirala tri odmevnejše medijske škandale, ki so preplavili slovenske medije. Prvi je bil eden izmed najodmevnejših slovenskih medijskih škandalov, to je seksualni škandal poslanca Aurelia Jurija. Drugi škandal, ki sem ga vključila v empirični del diplomske naloge, je pedofilski škandal ormoškega duhovnika Albina Žnidariča. Tretji pa je seksualni škandal tuje znane osebnosti, ki je dobil svoje razsežnosti tudi v slovenskem medijskem prostoru, to je seksualni škandal Maxa Mosleyja, prvega moža Mednarodne avtomobilistične zveze FIA.

V nadaljevanju bom skušala pokazati, da gre v omenjenih primerih za medijske škandale. Prikazala bom, kakšne so njihove značilnosti, v katero podzvrst medijskih škandalov jih uvrščamo, kakšne so razlike in podobnosti med temi tremi medijskimi škandali, kakšne so bile posledice za njihove glavne akterje ter kako pomembno vlogo ima položaj oziroma funkcija glavnega akterja medijskega škandala na samo "uspešnost" oziroma moč škandala.

3.1 Poslanec Aurelio Juri

Sreda, 2. februar 2005, je bil dan, ko je Slovenijo pretresel prvi slovenski seksualni medijski škandal. Njegov glavni akter je bil poslanec takratne Združene liste socialnih demokratov, Aurelio Juri, o katerem so v tedenski prilogi Slovenskih novic Bulvar¹³ objavili serijo člankov, o njegovih domnevno spornih spolnih praksah.

Za preučitev tega medijskega škandala sem analizirala prispevke, ki so jih Slovenske novice objavile v času od 2. do 23. februarja 2005. Večina jih je bila objavljena v sredini

¹³ Vodilo priloge Bulvar je: "Na opravljeni strani ulice".

prilogi Bulvar, katere urednik je bil takrat Bojan Požar.¹⁴ Poleg Slovenskih novice pa sem pregledala še tiskane medije Delo, Dnevnik, Večer, Mladino, Mag in Novo, ker me je zanimalo, kako se poročanje o škandalu razlikuje od enega do drugega časopisa.

Gre za institucionalni medijski škandal, kar bom utemeljila kasneje, sedaj pa bom prikazala vsebinsko plat tega škandala. Glavni dogodek tega škandala je bilo razkritje novinarjev, da je poslanec Aurelio Juri aktiven na svingerski sceni. Vendar pa za novinarja, po njunih besedah to ni bil glavni razlog za objavo članka, ampak je bilo sporno to, da naj bi se za intimna srečanja dogovarjal med službenim časom, preko službenega računalnika in s službenim telefonom, ali kot pravita avtorja članka, na račun davkoplačevalcev. Poleg tega mu očitata tudi politično dvoličnost in laži.

V sredo, 2. februarja 2005, Slovenske novice nad spodnjim robom naslovne strani objavijo fotografijo slovenskega poslanca Aurelia Jurija in ob njej naslov "*Poslanec Juri na svingerski sceni*". Pod njim je nekakšen podnaslov, v obliki treh stavkov,¹⁵ ki napoveduje prispevek in povzema glavne vsebinske iztočnice.

Nato na 9. strani, ki je hkrati tudi naslovna stran tabloidne priloge Bulvar, zgornjo polovico strani namenijo še večji fotografiji poslanca, na kateri zeha, in zraven nje na desni strani velik naslov "AU, VAU AURELIO!". Pod njim spet sledi nekakšen podnaslov, v katerem se ponovijo isti trije stavki kot na naslovni strani Slovenskih novice, vmes pa so vrinjeni še trije stavki, kjer sta z imenom omenjena tudi poslančeva žena in sin. Na začetku podnaslova je dodana beseda "šokantno".

Na 10. strani se nato ponovi celotno naslovje z 9. strani, dodana pa je spet druga poslančeva fotografija s posmehljivim izrazom na obrazu in privzdignjenimi rokami, kot bi želel reči *Nisem bil jaz. Izza rame mu gleda rdeč vravec*, ki ima nad glavo angelski

¹⁴ Požar je skupaj z Mitjo Lomovškom tudi avtor odmevnega članka, ki je kasneje sprožil val diskusij o tem, kje je meja pri poročanju o zasebnosti posameznika in do kod smejo mediji, da bi pritegnili pozornost javnosti.

¹⁵ "Poslanec Združene liste in nekdanji koprski župan Aurelio Juri je že osem let na svingerski sceni – Po spletu se med službenim časom in prek službenega računalnika predstavlja kot Užitkar, Vojko ali Marjan in se hvali, da je dober oralist, za stike pa daje tudi službeno številko mobilnega telefona, ki jo plačujemo davkoplačevalci – Danes popoldne naj bi prišel na seks v troje v enega izmed bungalovov ljubljanskega Avtokampa Ježica" (Slovenske novice, 02.02.2005).

obroč. Na levi strani fotografije so našteje še vse dosedanje in sedanje funkcije poslanca Jurija, opisana pa je tudi njegova družina, vključno z bratom. Dodana je še objava elektronske pošte, ki jo je pod svojimi vzdevki pošiljal Juri, in pa izpisi SMS-sporočil na mobilnem telefonu. Čez del fotografije in elektronske pošte je nalepljen napis *PERVERZNO*.

Članek se začne na 10. strani z vprašanjem “*Se vam sploh sanja, kakšnim ljudem smo na volitvah 3. oktobra 2004 zaupali svojo vlado?*” in se nadaljuje na 11. strani. Vizualno podoba enajste strani dopolnjujejo še štiri fotografije. Na prvi je poslanec Aurelio Juri v objemu predsednika stranke Boruta Pahorja, nato sledita dve fotografiji iz zasede, na katerih sta Juri in novinar pod krinko, ki je prekrit, na zadnji pa so trije “svingerji”, s prekritimi intimnimi deli telesa. To fotografijo naj bi po navedbah novinarja poslanec poslal nekemu svingerskemu paru in napisal, da je na njej tudi on ter natančno razložil, kateri je. V zgornjem desnem robu 11. strani pa lahko v črnem okvirčku preberemo miniintervju s poslancem, na temo zvestobe.¹⁶

V članku pojasnijo tudi, kako so pri Slovenskih novicah za skrivnostno seksualno življenje poslanca Jurija sploh izvedeli.¹⁷

¹⁶ Intervju je v ponedeljek, 31. januarja 2005, preko telefona opravila novinarka Slovenskih novice Katarina Valentar, in sicer pod pretvezo, da dela anketo o zvestobi med zakonci.

¹⁷ V uredništvo Bulvarja naj bi dobili namig, da je “eden izmed naših bolj znanih poslancev sila znan in neverjetno dejaven na svingerski sceni”. V članku je nato objavljen celoten potek, s katerim so nastavili past poslancu Juriju. Na internetni strani, namenjeni navezovanju stikov, so pod rubriko Par išče njega oddali oglas. Ker jim je njihov neimenovani vir povedal pod katerimi imeni se na oglase javlja Aurelio Juri, so točno vedeli, kdaj je zgrabil za vabo. V članku so do besede natančno objavljeni vsi pogovori in sporočila, ki so si jih izmenjavali. Novinar pod krinko se je nato z Jurijem dogovoril za srečanje, bralcem pa še pojasni, da ga je zanimalo ali bo za navezovanje zasebnih stikov poslanec uporabil službeni telefon. In res ga je. Poudari tudi, da je Juri za čas srečanja predlagal 14. uro, to je med službenim časom. Bralcem je v naslednjih vrsticah do besede natančno podan ves pogovor s srečanja med novinarjem pod krinko in poslancem Jurijem. V zaključku avtorja članka še razloži, da sta preko SMS-sporočila Aurelia Jurija obvestila, da njihovo “erotično srečanje” prestavljata na drug datum, na datum objave članka.

Slika 3.1: Au, vau Aurelio

Vir: Slovenske novice, 2. februar 2005.

Po tipologiji medijskih škandalov Lulla in Hinermana (tabela 1.1) je škandal o Aureliu Juriju institucionalni škandal. Ta se po njunem mnenju (Lull in Hinerman 1997, 20) zgodi, “ko dejanja, ki sramotijo ali žalijo prevladujočo moralnost, potekajo v okoljih, kot so na primer vladne pisarne”. Torej, Aurelio Juri je član politične stranke Združene liste socialnih demokratov¹⁸ in tudi poslanec v državnem zboru, kar pomeni, da za njim stoji neka institucija (v tem primeru stranka ZLSD) in da je kot politična osebnost deležen nekega ugleda in spoštovanja ter da ima neko politično moč. Lull in Hinerman pravita (prav tam), da se problem pojavi, ko namesto profesionalnih ciljev postajajo vse močnejše osebne želje, ki so v nasprotju s prevladujočimi moralnimi standardi. Dodata (prav tam), da “njihove nepremišljenosti postanejo škandalozne, ker te osebe ne predstavljajo zgolj sebe, ampak tudi institucije, ki jim profesionalno pripadajo”. In točno to, se je zgodilo v našem primeru. Če bi na dan pricurjla informacija, da je sosedov sosed svinger že osem let, le-ta ne bi odmevala. Ker pa si je takšno “perveznost”, kot to

¹⁸ Takratna Združena lista socialnih demokratov se je preimenovala v stranko Socialnih demokratov.

dejanje označijo v Slovenskih novicah, privoščil poslanec državnega zbora, je izbruhnil medijski škandal.

“Se vam sploh sanja, kakšnim ljudem smo na volitvah 3. oktobra 2004 zaupali svojo usodo? V članku bomo prikazali in dokazali primer poslanca Združene liste, ki soodloča o našem življenju, sprejema zakone in kroji usodo države.” S tem stavkom se začne članek, ki je razkrinkal spolno življenje Aurelia Jurija. Z njim avtorja močno (pretirano) poudarita pomembno vlogo Aurelia Jurija na vplivanje za vsakdanje življenje posameznika oziroma običajnega človeka. Predstavita ga kot zelo vplivnega moža slovenske politike in s tem dosežeta še večji učinek prebranega oziroma še večji vpliv medijskega škandala na bralce. K temu pripomore tudi uvodna beseda v podnaslovni sklop, beseda “šokantno”. V članku je možno zaznati, da Aurelio Juri ne predstavlja samo sebe, ampak tudi stranko ZLSD, ki ji pripada.

Torej to je institucionalni škandal, saj gre za akterja, ki predstavlja institucijo državnega zbora. Kaj pa dejanja, ki žalijo oziroma sramotijo prevladujočo moralnost? Ali je torej dejanje Aurelia Jurija takšno? Slovenske novice mu v največji meri očitajo trošenje davkoplačevalskega denarja, poleg tega pa še dvoličnost in laži.

Šokantno: poslanec Združene liste in nekdanji koprski župan Aurelio Juri že osem let na svingerski sceni – Po spletu se med službenim časom in prek službenega računalnika predstavlja kot Užitkar, Vojko ali Marjan in se hvali, da je dober oralist, za stike pa daje tudi službeno številko mobilnega telefona, ki jo plačujemo davkoplačevalci – Žena Nataša ničesar ne sumi, saj se kakor dobri mož in oče običajno zlaže, da je bila na cesti gneča – Ponosen, ker gre sin Luka /.../ po njegovih stopinjah in menjuje partnerice. (Požar in Lomovšek 2005)

“/.../ poslancu Združene liste in nekdanjemu koprskemu županu Aureliu Juriju nikakor ne očitamo, da je seksual in svingal vsepovprek, ampak to, da je za zasebne erotične podvige uporabljal službeni telefon, službeni računalnik in službeni čas, kar plačujemo davkoplačevalci, ter da je dvoličnež in lažnivec.” (Požar 2005a)

Glavno dejanje, ki je pri Aureliu Juriju sprožilo medijski škandal, je torej poraba davkoplačevalskega denarja oziroma natančneje uporaba službenega telefona in računalnika v zasebne namene.

“Aurelio Juri je edini poslanec iz Združene liste, ki je podpisal posebno izjavo, da bo službeni mobilni telefon uporabljal izključno za službene namene, ter se tako izognil plačilu bonitet in dvakrat oškodoval davkoplačevalce.” (Požar 2005a)

Tu bi se sicer lahko začela nova razprava o tem, ali je etično, da z izgovarjanjem na javni interes zaradi porabe davkoplačevalskega denarja, razkrijejo tako intimne stvari iz poslančevega seksualnega življenja. Vendar je to spet tema, ki je potrebna posebne obravnave in se od moje teme, ali je to medijski škandal, kakšen in zakaj, oddaljuje, zato se v upravičenost do objave članka ne bom poglobljala.

Drugi dve dejanji, ki mu jih očitajo kot škandalozni, pa sta laganje in politična dvoličnost.

“Žena Nataša ničesar ne sumi, saj se kakor dobri mož in oče običajno zlaže, da je bila na cesti gneča.” (Požar in Lomovšek 2005).

Kot lažnivega ga prikažejo tudi z objavo telefonske ankete, ki je bila nastavljena, kjer Aurelio Juri na vprašanje novinarke, ali je zvest svoji ženi, odgovori, da ji je zvest (Požar in Lomovšek 2005). Dvoličnost pa mu očitajo z naslednjimi besedami:

Presenetljiva dvoličnost poslanca Združene liste se kaže v dejstvu, da se njegovi javni nastopi bistveno razlikujejo od tega, kar Aurelio Juri počne v resničnem življenju. Na svoji spletni strani trži in prodaja družino in tipične slovenske domačinske hobije /.../ za svoje politične vrednote, v resnici pa, kot je odkrito priznal novinarju pod krinko, posebnih hobijev nima, zato pa veliko seksa – zunaj domače spalnice, seveda. Poleg tega Juri v političnem življenju maha s programom Združene liste, v katerem piše, da je družina najpomembnejša družbena celica. (Požar 2005a)

Da gre v primeru Juri za medijski škandal lahko pokažemo s pomočjo desetih točk Lulla in Hinermana (1997, 11-13):

(1) socialne norme, ki odražajo prevladujoča moralna načela, morajo biti kršene.

Kot sem že omenila, je v primeru Aurelia Jurija to trošenje davkoplačevalskega denarja, politična dvoličnost in laganje.

Kršitve morajo biti izvedene s strani (2) točno določenih oseb, ki izvršijo (3) dejanja, ki odražajo izvajanje njihovih želja in interesov.

Imamo točno določeno osebo, to je Aurelio Juri, ki je za zadovoljitev svojih osebnih želja in interesov uporabljal službeni telefon in službeni računalnik in prišel na srečanje z domnevnim seksualnim kandidatom, da se dogovorita o vseh podrobnostih nadaljnjega srečanja. Res je tudi, da je lagal o zvestobi do svoje žene, čeprav mu je bilo to vprašanje podtaknjeno. Po novinarjevih besedah pa naj bi Juri tudi sam rekel, da se kadar gre na tovrstna srečanja, ženi zlaže, da je na cesti bila gneča.

Torej morajo resnične osebe storiti nekaj (ne samo razmišljati o tem), kjer njihovi sebični interesi poteptajo socialne norme in prevladujoča moralna načela.

Aurelio Juri je res uporabljal služben telefon v zasebne namene in res je lagal, vendar pa se je o spolnih aktivnostih z izbranim parom samo dogovarjal, o tem razmišljal. Ni pa samega dejanja storil, četudi novinarja navajata, da bi to storil.

Individualne osebe morajo biti (4) identificirane kot krivec za dejanja. Prikazano mora biti, da so delovale (5) namerno in brezskrbno in (6) morajo odgovarjati za svoja dejanja.

V članku Au, vau, Aurelio! avtorja natančno opišeta celotno dogajanje, predstavita tudi elektronsko dopisovanje in SMS-sporočila, ki so dokazovala poslančeva dejanja, ter do besede natančno prikažeta vse pogovore med Jurijem in domnevnim kandidatom. Namernost in brezskrbnost njegovega delovanja se da iz članka jasno razbrati. Po objavi članka pa je moral Aurelio Juri tudi prevzeti odgovornost za svoja dejanja.

Dejanja in dogodki morajo imeti (7) posledice za vpletene.

Ugled Aurelia Jurija je bil po objavi članka močno ranjen. Nekateri so celo predlagali njegov odstop, vendar do tega ni prišlo. In čeprav, je njegova družina za javnost trdila, da ta škandal ni vplival na njihove odnose in da mu stojijo ob strani, je temu težko verjeti.

Razkritja morajo (8) obširno krožiti po komunikacijskih medijih, kjer so (9) učinkovito upovedane v zgodbo, ki (10) navdihne obširna zanimanja in razprave.

Novice o dejavnostih poslanca Jurija so najverjetneje dosegle vsakega posameznika. O njej so poročali skoraj vsi časopisi, omenjali pa so jo tudi na televizijskih in radijskih postajah. Prav tako se je vest o seksualnem škandalu Aurelia Jurija širila tudi preko spleta. Njegova objava pa je sprožila številne razprave in vprašanja.

Škandal Aurelia Jurija ni bil enotno interpretiran v slovenskih medijih, temu bi Lull in Hinerman (1997, 17) rekla polisemičnost medijskega škandala. *Polisemičnost* je ena izmed značilnosti, ki sta jo medijskim škandalom pripisala Lull in Hinerman (prav tam) zaradi njihove kompleksne zveze s širokim spektrom socialnokulturnih vplivov. Ostale tri pa so po njunem mnenju še:

- *občutljivost*: nekateri ljudje in institucije so za škandale bolj dostopni kot drugi
- *intertekstualnost*: škandali se navezujejo drug na drugega
- *hierarhičnost*: nekateri škandali so bolj, drugi manj pomembni.

Kot je razvidno iz priloge A, si slovenski časopisi niso bili enotni v interpretaciji tega škandala. Večina jih je objavo Slovenskih novic ostro obsodila, češ da je šlo za pregrubo poseganje v zasebnost poslanca Jurija in da tu ni šlo za javni interes. Slovenske novice je podprla le tabloidna revija Nova, ki je škandal Aurelia Jurija videla v isti luči.

Pri naslednji značilnosti, občutljivosti, lahko povemo, da Aurelio Juri kot poslanec državnega zbora in član slovenske politične stranke, vsekakor spada med posameznike, ki so za škandal bolj dostopni. Kot je dejal Thompson (1997, 40-41) so posamezniki, ki na temelju svojih položajev ali združenj, zagovarjajo ali predstavljajo določene vrednote in prepričanja še bolj ranljivi, saj se lahko pokaže, da njihovo zasebno življenje ni v skladu z vrednotami in prepričanji, ki jih javno zagovarjajo. Po mnenju Thompsona (1997, 48)

pa so politiki še posebej ranljivi za karkoli, kar ogroža njihov ugled, ker vodenje politike med drugim zahteva tudi uspešno rabo simbolne moči.

V medijskem škandalu Jurija pa je bilo opaziti tudi intertekstualnost oziroma navezovanje na druge škandale. Navedla bom nekaj primerov:

“/.../nekateri bi razkrivali samo tujce, od Billa Clintona in njegove oralno nadarjene pomočnice Monice Lewinsky do skoraj neposrednega prenosa seksa Severine Vučkovič, /.../” (Požar 2005a)

“/.../tudi pri Billu Clintonu ni šlo za to, kako in zakaj je bil z Monico Lewinsky, ampak za to, da je lagal.” (Valentar 2005)

“Spomnimo se afere ameriškega predsednika Billa Clintona z Monico Lewinsky;/.../” (Pečauer 2005)

3.2 Duhovnik Albin Žnidarič

V petek, 9. februarja 2007, je izbruhnil nov škandal, ko so vsi večji slovenski dnevni časopisi poročali o domnevnem spolnem nadlegovanju duhovnika Albina Žnidariča.

Za preučitev tega medijskega škandala sem analizirala članke iz slovenskih dnevnih časopisov Delo, Slovenske novice, Večer in Dnevnik, iz tednikov Mladina in Mag ter članke iz slovenskega spletnega časopisa požareport.si. Analizirala bom spremljanje škandala o ormoškem župniku, in sicer od začetka izbruha medijskega škandala, to je od 9. februarja 2007, do objave o izreku sodbe, to je do 13. septembra 2008.

Škandal duhovnika Žnidariča lahko po Lullu in Hinermanu (1997, 22) opredelimo kot *psihodramo*: “Škandal psihodrama spremeni običajne ljudi, ki počnejo neobičajne stvari, v javne osebnosti,” pravita Lull in Hinerman (prav tam).

Če bi 8. februarja 2007 povprašali ljudi, ali poznajo duhovnika Albina Žnidariča, zanj verjetno ne bi vedel nihče, razen ormoških občanov, kjer je služboval. Če pa bi isto

vprašanje postavili naslednji dan po objavi članka, bi verjetno dobili povsem nasprotno odgovore. Neznani duhovnik je tako z objavo članka postal javno znana osebnost. Njegova razpoznavnost pa je z vsakim dnem in z vsakim novim objavljenim člankom postajala še večja. Do takšne razpoznavnosti pa ga je pripeljalo izključno samo njegovo "neobičajno" vedenje oziroma kazniva dejanja spolnih zlorab.

"Prvič, zgodba škandala psihodrama mora biti prevladujoča, nepremagljiva na svojevrsten način, in drugič, osebe ("zvezdniki") morajo odražati stereotipe, ki ustrezajo zgodbi" (Lull in Hinerman 1997, 22). V škandalu Albina Žnidariča je šlo za kršitve moralnih načel, katerim večina ljudi pripisuje ogromen pomen in katerih kršitve izzovejo močne emocionalne odzive. Poleg tega je kršitev pomenila tudi po zakonu kaznivo dejanje. Spolna zloraba otrok je kršitev, ki je med ljudmi ena izmed najbolj obsojanih in ki izzove največja zgražanja. Še toliko večje čustvene odzive pa je škandal izzval zato, ker je bil kršitelj duhovnik. Po eni strani zato, ker naj bi učili in delali dobro, po drugi strani pa zato, ker se je tako spet obudila in ojačala dvomljivost o poštenosti duhovnikov, ki je rastla z vse večjim številom podobnih kaznivih dejanj spolnih zlorab med njimi, pri nas in po svetu.

Thompson (1997, 39) razume škandal kot dejanja in dogodke, ki vključujejo določene načine transgresije in ki postanejo znani tudi drugim, saj so dovolj resni, da vzbudijo odziv javnosti. Duhovnik Albin Žnidarič naj bi dolga leta izvajal kazniva dejanja spolnih zlorab. Le-ta so nato postala javna in so bila dovolj resna, da se je javnost na njih odzvala. Prav tako pa primer o Albinu Žnidariču ustreza vsem petim značilnostim, ki jih mora, po mnenju Thompsona (1997, 39), izpolnjevati škandal. Te značilnosti so naslednje:

"(1) Dogodki in dejanja morajo zadevati kršitev določenih vrednot, norm in moralnih načel"

Spolne zlorabe dveh oseb, mlajših od petnajst let, in spolna zloraba slabotne osebe, ki jih je zagrešil duhovnik Albin Žnidarič, vsekakor zadevajo kršitev vrednot, norm, moralnih načel in tudi zakona. Poleg tega je Thompson (1997, 40) povedal, da imajo norme in

vrednote različne stopnje občutljivosti za škandal, in da tiste, ki so vezane na seksualno vedenje posameznika, spadajo med bolj občutljive za škandal.

“(2) Da so se ti dogodki in dejanja zgodila oziroma, da obstajajo, morajo vedeti tudi posamezniki, ki niso direktno vpleteni v škandal”

Po poročanju časopisa Dnevnik (Klipšteter 2008), naj bi se duševno zaostali deček zatekel po pomoč v zdravstveno ustanovo in spregovoril o tem, kako naj bi ga zlorabil župnik. Zaupal pa naj bi se tudi starejšemu bratu (Andlovič 2008a).

“(3) Nekateri neudeleženci ne odobravajo dejanja ali dogodka in so lahko zaradi kršitve celo užaljeni”

Zdravstvena ustanova poda prijavo na policijsko postajo, kjer začnejo kriminalistično preiskavo (Klipšteter 2008).

“(4) Nekateri neudeleženci izražajo svoje neodobravanje tako, da javno napovedo ta dejanja ali dogodka”

O duhovnikovih dejanjih spolne zlorabe so obveščeni mediji, ki takoj naslednji dan o vsem dogajanju obvestijo svoje medijsko občinstvo.

“(5) Razkritje ali obsodba teh dejanj ali dogodkov lahko škoduje ugledu posameznikov, ki so bili odgovorni zanje”

Zaradi razkritja dejanj Albina Žnidariča se je njegovo življenje popolnoma spreobrnilo. Izgubil je ves ugled in spoštovanje, čeprav so ga nekateri izmed ormoških občanov, med njimi tudi ormoški župan, zagovarjali. V njem so, kot o pedofilu, poročali skoraj vsi slovenski mediji, tako da so njegova dejanja postala javno znana. Posledica izbruha škandala je bilo tudi prenehanje njegovega službovanja v Ormožu, na izrek sodbe pa je čakal v enem izmed samostanov v Ljubljani. Če pa bo sodba postala pravnomočna, ga čaka še pet let in pol v zaporu, nato pa še pet let po prestani kazni, pri opravljanju duhovniškega poklica, ne bo smel imeti stika z mladoletnimi.

Tudi v tem škandalu imamo glavnega akterja, ki spada med bolj občutljive za medijske škandale. Kot poudari Thompson (1997, 40) spadajo verske organizacije in njihovi predstavniki med posebej ranljive, saj javno zagovarjajo in predstavljajo določene vrednote in prepričanja, za katere se kasneje lahko izkaže, da jih v zasebnem vedenju ne upoštevajo oziroma jih kršijo. Tako lahko v primeru duhovnika Albina Žnidariča izpostavimo element hipokrizije, pri kateri je po Thompsonu (1997, 41) pomembno, da ne gre le za kršitve norm, ampak gre za kršitve norm s strani posameznika, ki jih on sam oziroma njegova organizacija zagovarja ali predstavlja. Če to prenesemo v naš primer, Albin Žnidarič je kot duhovnik kršil norme oziroma zapovedi, ki jih je kot predstavnik Cerkve sam vsakodnevno predstavljal in zagovarjal.

Tudi v tem primeru se kaže intertekstualna narava medijskega škandala, saj so se mnogi časopisi sklicevali na stare primere spolnih zlorab slovenskih duhovnikov:

“Spomnimo se samo Karla Jošta iz Artič, ki je med sodnim postopkom umrl in mu tako krivde o spolnem zlorabljanju deklic niso mogli dokazati. /.../ Drugi primer pa je povezan s Francijem Frantarjem. Bivši župnik iz kašelske župnije je v letih 1990 in 1991 spolno zlorabljal 10 let staro deklico.” (Praš 2007a)

“In gotovo ne gre enačiti ali primerjati te obtožbe s primerom domnevne spolne zlorabe mladoletnic že umrlega župnika Karla Jošta iz Artič ali spolne zlorabe mladoletne osebe obsojenega župnika Francija Frantarja.” (Jankovič 2007a)

“Po sedaj že pokojnem artiškem župniku Karlu Joštu in nekdanjemu župniku iz župnije v Kašlju Franciju Frantarju /.../” (Gačič 2007)

Večer v enem izmed svojih člankov (glej prilogo B) z naslovom *Duhovniki pred sodišči* našteje obtožbe, ki so zadnje čase slovenske duhovnike bremenile spolnih zlorab. Prav tako celotni članek spolni zlorabi duhovnikov namenijo v Mladini (glej prilogo B, 19.09.2008).

Pri analiziranju tega primera pa lahko izpostavimo tudi vprašanje, ali je pedofilija Albina Žnidariča povzročila tudi moralno paniko, saj Collier (v Critcher 2003b, 109) pravi, da pedofilija ustreza mnogim elementom teorije o moralni paniki. Ali gre v našem primeru

tudi za moralno paniko ali le za medijski škandal, bom razložila s pomočjo Cohenove definicije moralne panike:

(1) Neka okoliščina, doživljaj, oseba ali skupina oseb postanejo definirane kot grožnja družbenim vrednotam in interesom:

Z objavo medijev, da so ormoškega župnika Albina Žnidariča zaradi suma pedofilije odpeljali na zaslišanje, župnik postane definiran kot grožnja družbenim vrednotam in interesom. Na začetku mogoče niti ne tako močno, toda z vsakim novim člankom, ki je naznanjal tudi nove ovadbe proti njemu, dvom o tem, ali je kriv ali ne, izginja.

(2) Narava te grožnje je v množičnih medijih predstavljena stereotipično:

Že tu se pojavi prvo odstopanje od elementov moralne panike. Časopisi so sicer redno spremljali dogajanje v zvezi z njegovim primerom, toda samo poročanje v večini časopisov ni bilo zapolnjeno s pretiravanjem, sprevrčanjem besed, napovedmi, kot je to na primer značilno za moralno paniko.

Prav tako ni bilo moč zaslediti navezovanja na moralne avtoritete (npr. škofje, politiki, druge znane osebnosti), ni bilo predstavljenih nikakršnih mnenj strokovnjakov, niso iskali nekih posebnih rešitev za izhod in sam primer ni pustil nikakršnih dolgotrajnejših posledic v družbi, kot je vse to značilno za moralno paniko.

Torej lahko rečemo, da gre v primeru ormoškega duhovnika Albina Žnidariča le za medijski škandal, ki ni povzročil moralne panike, je pa mogoče vrgel slabo luč tudi na ostale duhovnike in pustil v ljudeh majhno nezaupljivost do njih.

3.3 Max Mosley, predsednik FIE

Tretji in zadnji primer medijskega škandala, ki ga bom obravnavala je medijski škandal, v katerega je vpleten Max Mosley, predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze FIA. Le-ta se od prvih dveh škandalov razlikuje po tem, da je njegov izvor iz tujine, a je močno odmeval tudi pri nas. Tu se bom osredotočila predvsem na to, kakšne razsežnosti lahko ima škandal, kako globalizacija medijev in drugih komunikacijskih sredstev vpliva na škatandale, kakšen vpliv imajo škandali, ki so se zgodili v drugih državah, na ljudi.

Škandal je izbruhnil v Veliki Britaniji, kjer je britanski tabloid *The News of the World*, konec marca 2008, objavil videoposnetek s sadomazohističnimi prizori, v katerih se Max Mosley v nacistični uniformi predaja peturnim orgijam s petimi najetimi dekleti v oblačilih, kakršne so nosile ženske v koncentracijskih taboriščih.

In čeprav je škandal Maxa Mosleyja izbruhnil v Veliki Britaniji, se je o njem poročalo tudi drugod po svetu. Tomlinson (1997, 71) sicer poudarja, da "škandali ostajajo v glavnem pomenu predvsem lokalne afere," a škandal Maxa Mosleyja ni takšen primer. Njegovi razlogi za takšno razmišljanje so v tem, da medijski škandal izgubi nekaj zanimanja, neposrednosti, ko prestopi kulturno razdaljo. To pomeni, da kar je privlačno in zanimivo v nekem okolju, ne naleti nujno na enak odziv v drugem okolju. Toda v primeru Maxa Mosleya je šlo za medijski škandal, ki se je iz lokalne afere razširil v globalen medijski škandal. O njem so obširno poročali tudi skoraj vsi slovenski mediji.

Tako so na primer Slovenske novice 1. aprila 2008 objavile članek z naslovom *Nacispolne igrice predsednika FIA*. Delo istega dne objavi članek z naslovom *Sadomazohistične orgije predsednika FIA*. Tega dne lahko o seksualnem škandalu Maxa Mosleya beremo tudi na slovenskem spletnem časopisu pozareport.si, kjer je objavljen članek z naslovom *Max Mosley si je privoščil naciorgije*. Naslednji dan, 2. aprila 2008, o škandalu poročata tudi slovenska dnevna časopisa *Večer* in *Dnevnik*. *Večer* objavi članek z naslovom *Max Mosley v nerodnem položaju*, v *Dnevniku* pa lahko o tem beremo v članku z naslovom *Prvi mož formule ena Max Mosley se je znašel v zadregi*. Slovenski

mediji so spremljali in poročali tudi o nadaljevanju škandala, ko so Maxa Mosleya pozivali k odstopu, vendar mu je funkcijo predsednika Mednarodne avtomobilistične zveze uspelo obdržati vsaj še do konca mandata. Poročanje o škandalu pa se je počasi zaključilo konec julija 2008 z objavo, da je Max Mosley dobil tožbo proti britanskemu tabloidu News of the World, ki je objavil zgodbo o spolnem škandalu.

Tomlinson ugotavlja (1997, 72), da je uspeh, s katerim škandal pritegne našo moralno domišljijo, odvisen od dveh dejavnikov: od tega, do katere mere gredo pri neobičajnih, dramatičnih situacijah, ki pritegnejo našo pozornost, in od stopnje, do katere lahko asimiliramo moralne vsebine škandala v naše kulturno življenje.

Ker so norme, vrednote in moralna načela v razvitejših državah v današnjem času približno enake, in ker je Max Mosley znan tudi med slovenskim občinstvom, je ta seksualni škandal naletel na odzive tudi med slovenskimi državljani. Na to, da se je odmevnost škandala tako hitro razširila po svetu je torej vplivala razpoznavnost in vplivnost Maxa Mosleya, kot prvega moža Mednarodne avtomobilistične zveze, saj je formula ena eden izmed popularnejših svetovnih športov, Max Mosley pa eden izmed vodilnih mož v tem športu. Če povzamem, Max Mosley spada med posameznike, ki so za škandale bolj občutljivi. Drugi razlog pa je v tem, da je šlo za kršitev norm in vrednot, ki se navezujejo na seksualno vedenje, in so tako, po mnenju Thompsona (1997, 40), za škandal še bolj dovzetne. S kombinacijo obojega tako dobimo uspešen globalni škandal, ki je po besedah Tomlinsona (1997, 80) tisti, "ki ga lahko iz lokalnega konteksta prenesemo v množico drugih kulturno različnih kontekstov".

Res pa je, da čeprav medijski škandal Maxa Mosleya izpolnjuje vse pogoje, da iz lokalne afere zraste v globalni škandal, le-ta ne bi postal globalni, če nam ne bi bila na voljo vsa komunikacijska tehnologija 20. in 21. stoletja. Globalizacija medijev in razširitev komunikacijskih sredstev sta tako omogočila, da smo o stvareh, ki nas zanimajo, seznanjeni tudi, če se zgodijo daleč izven naših meja. Kot pove Tomlinson (1997, 73) v modernih družbah za to, da bi bili seznanjeni z dogajanjem, ki so za nas pomembnejša ali dovolj zanimiva, fizična bližina ni več pogoj, ampak lahko o njih izvemo preko različnih

medijev. Seveda to ne pomeni, da bodo zato domači mediji poročali o vsaki kršitvi ali drugem dejanju, ki se je zgodil nekje drugje. Tomlinson nadaljuje (prav tam), da nas bodo bolj zanimali tisti medijski škandali, ki so kulturno najbližji našim doživljanjem in pomembnejši za naše vsakodnevno življenje, kot pa škandali, ki so se zgodili nekje daleč stran in za naše življenje nimajo nikakršnega pomena. Trdi (prav tam) tudi, da imajo lokalna, neposredna dogajanja prednost pred oddaljenimi, posrednimi. "V prvi vrsti nas pritegnejo medijske tematike, ki se bolj dotikajo našega vsakodnevnega življenja, ki je primarno lokalno situirano," še pove (Tomlinson 1997, 74).

Glavna teza, ki jo poudarja Tomlinson (1997, 74) je torej, da so vsi škandali predvsem lokalni dogodki. S tem misli dve stvari. Prvič, da veliko škandalov ne potuje dobro, ker je njihova eksistencialno-moralna pomembnost pridobljena z (resnično ali namišljeno) neposredno bližino z okoljem, v katerem živi njihovo medijsko občinstvo. In drugič, v primerih, ko pripovedujemo v škandalih, ki izvirajo iz drugega kulturnega konteksta, na splošno to naredimo tako, da jih prilagodimo našim lokalnim doživljanjem. Tomlinson (1997, 80) tako zaključí, da ni globalnih medijskih škandalov, ampak samo v množico drugih kulturno različnih kontekstov preneseni lokalni škandali.

Pa se od globalnosti medijskih škandalov vrnimo nazaj k njihovim značilnostim. Najprej bom ta medijski škandal uvrstila v podzvrsti, ki jih naštejeta Lull in Hinerman (1997, 20). Če vemo, da je Max Mosley predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze FIA, lahko ta škandal opredelimo kot institucionalni škandal, saj njegov glavni akter predstavlja institucijo.

Tudi ta primer ustreza kriterijem Lulla in Hinermana (1997, 11-13):

(1) socialne norme, ki odražajo prevladujoča moralna načela, morajo biti kršene.

Max Mosley je, kot poročen moški in vodilni mož formule ena, s sodelovanjem v sadomazohistični orgiji s petimi najetimi prostitutkami in v kateri naj bi bili prisotni tudi nacistični vložki, kršil te socialne norme. Še posebej je za vse neudeležence, kot jih

imenuje Thompson (1997, 39), sporna ravno nacističnost, ki je bila prisotna v tej orgiji in katere pobudnik je bil ravno Mosley.

Kršitve morajo biti izvedene s strani (2) točno določenih oseb, ki izvršijo (3) dejanja, ki odražajo izvajanje njihovih želja in interesov.

Iz člankov (glej prilogo C) je jasno razvidno, da so bile kršitve izvedene s strani Maxa Mosleyja in da se je orgija odvijala po njegovih ukazih.

Torej morajo resnične osebe storiti nekaj (ne samo razmišljati o tem), kjer njihovi sebični interesi poteptajo socialne norme in prevladujoča moralna načela. Individualne osebe morajo biti (4) identificirane kot krivec za dejanja. Prikazano mora biti, da so delovale (5) namerno in brezskrbno in (6) morajo odgovarjati za svoja dejanja.

Vse to je bilo mogoče jasno razbrati iz slik, ki so bile objavljene v časopisih, pred tem pa tudi iz videoposnetka, ki ga je na svoji spletni strani objavil britanski tabloid, ki je prvi objavil to zgodbo. Max Mosley se je moral javno zagovarjati.

Dejanja in dogodki morajo imeti (7) posledice za vpletene.

Ta orgija je v življenju Max Mosleyja vsekakor pustila posledice. Bil je deležen številnih ostrih obsodb s strani avtomobilskih proizvajalcev, avto-moto klubov in mnogih drugih pomembnejšev, ki so povezani s športom formule ena. Nekateri so zahtevali njegov odstop z mesta predsednika FIE, a do tega na njegovo srečo ni prišlo. Vsekakor pa je ta škandal močno škodil njegovemu ugledu in avtoriteti v športu formule ena.

Razkritja morajo (8) obširno krožiti po komunikacijskih medijih, kjer so (9) učinkovito upovedane v zgodbo, ki (10) navdihne obširna zanimanja in razprave.

Razkritje o seksualni dejavnosti Maxa Mosleyja je vsekakor obširno krožilo po komunikacijskih medijih, saj se je medijski škandal razširil tudi izven meja, kjer je bil objavljen. Njegova zgodba pa je sprožila številne razprave, predvsem o tem, ali bi Mosley moral odstopiti ali ne.

O tem, da Max Mosley s svojim položajem spada med bolj dostopne za škandale, sem že govorila. Kar se tiče polisemičnosti lahko rečem, da je bil ta medijski škandal v slovenskih časopisih predstavljen precej enotno. Vsi so navajali predvsem informacije, ki so jih dobili od STA, le da so jih preoblikovali vsak na svoj način. Edina, ki se je do škandala bolj opredelila je bila Mladina, s člankom Maxa Mosleya (glej prilogo C). To pa je bil tudi edini članek, kjer sem opazila intertekstualnost oziroma navezovanje na druge medijske škandale.

4 SKLEP

V diplomski nalogi sem se osredotočila na seksualne medijske škandale in na medije, kot njihove proizvajalce. Razčlenila sem tri primere medijskih škandalov, ki jih je povezovala kršitev norm in vrednot povezanih s spolnostjo, vendar pa so si njihovi glavni akterji med seboj bili zelo različni.

V prvem primeru smo imeli znano slovensko osebnost, predstavnika politične stranke in poslanca v državnem zboru, Aurelia Jurija, ki so mu očitali dejavnost na svingerski sceni in trošenje davkoplačevalskega denarja. Drugi je bil primer sprva neznanega ormoškega duhovnika Albina Žnidariča, ki mu je obtožba suma spolne zlorabe dveh oseb, mlajših od petnajst let, in ene slabotne osebe čez noč prinesla medijsko prepoznavnost. Tretji pa je bil primer tuje znane osebnosti, ki je zaradi popularnosti športa, kjer sodeluje, zelo znan tudi v Sloveniji, to je Max Mosley, ki je medijsko občinstvo razburil z objavo, da je sodeloval v nacističnih orgijah s petimi prostitutkami.

Pokazala sem, da vsi trije primeri ustrezajo značilnostim, ki jih mora imeti medijski škandal. Pri vseh treh je namreč šlo za kršitve prevladujočih moralnih načel, njihova dejanja so izražala izvajanje njihovih želja in interesov, identificirani so bili kot krivci za dejanja, prikazano je bilo, da so delovali namerno in brezskrbno, vsi so morali odgovarjati za svoja dejanja, ki so v njihovem življenju pustila tudi posledice, vse to je upovedano v zgodbe krožilo po komunikacijskih medijih, med ljudmi pa je povzročilo obširna zanimanja in razprave.

Uvrstila sem jih tudi v podzvrsti. Medijska škandala Aurelia Jurija in Maxa Mosleya spadata med institucionalne škandale, za katere je značilno, da so njihovi akterji osebe, ki predstavljajo institucijo politike, izobraževanja, ekonomije, vojske in religije. Aurelio Juri kot poslanec državnega zbora in Max Mosley kot predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze FIA vsekakor spadata mednje. Medijski škandal ormoškega duhovnika Albina Žnidariča pa spada v kategorijo škandala psihodrame. Zanj je značilno, da spremeni običajne ljudi, ki počnejo neobičajne stvari, v javne osebnosti. Dejanja

spolne zlorabe mladoletnih fantov in zloraba slabotne osebe niso običajna stvar za nikogar, kaj šele za duhovnika. Tako se je iz duhovnika, ki so ga poznali le verniki iz Ormoža in okolice, spremenil v duhovnika, ki bo zaznamovan za celo življenje in, ki se ga bodo mediji in ljudje spominjali še dolgo časa.

Kaj ostalega pa jim je še skupno oziroma v čem se razlikujejo?

Vsi trije akterji teh medijskih škandalov spadajo med bolj dostopne oziroma občutljivejše za škandale. Aurelio Juri in Max Mosley zaradi svoje razpoznavnosti in pomembnosti v medijskem svetu, ki je povezana z njunimi položaji, Albin Žnidarič pa zaradi tega, ker z opravljanjem svojega poklica ne predstavlja samo sebe, ampak tudi cerkev.

Lull in Hinerman (1997, 17) pa govorita tudi o hierarhičnosti medijskih škandalov, s čimer mislita, da so nekateri škandali bolj, drugi pa manj pomembni. In kakšna je bila pomembnost medijskih škandalov, ki sem jih analizirala v svoji diplomski nalogi? Kateri izmed njih je bil zaradi svojih lastnosti najbolj pomemben?

Po mojem mnenju, je izmed analiziranih treh medijskih škandalov, za slovensko medijsko občinstvo najbolj pomemben medijski škandal Aurelia Jurija. Razlogi za to so naslednji: vsekakor je dogajanje oziroma kršitve povezane z Aureliem Jurijem bolj zanimivo za slovensko občinstvo kot kršitve, ki jih je storil Max Mosley, ki ni slovenski državljan in ki nekako nima takšnega vpliva in pomena na vsakodnevno življenje slovenskih državljanek in državljanov. Kot je povedal Tomlinson (1997, 73) imajo lokalna dogajanja prednost pred oddaljenimi. Razlog, zakaj se je o škandalu Maxa Mosleyja poročalo tudi v Sloveniji, bi lahko po besedah Tomlinsona (1997, 72), našli v tem, da je šlo za zelo neobičajno situacijo, ki je pritegnila našo moralno domišljijo, poleg tega pa lahko moralno vsebino tega škandala asimiliramo tudi v naše kulturno življenje.

Zakaj pa je Aurelio Juri pomembnejši v primerjavi z ormoškim duhovnikom Albinom Žnidaričem? Čeprav so bile kršitve ormoškega duhovnika Žnidariča mnogo hujše kot so bile kršitve Aurelia Jurija, je škandal o slednjem vseeno bil precej odmevnejši. Razlog za

to je zagotovo tudi v tem, da je Aurelio Juri kot poslanec državnega zbora deležen veliko večje medijske pozornosti skozi vse leto, z odločanjem v parlamentu pa je večji tudi njegov vpliv na naše vsakodnevno življenje. Prav tako poznamo njegov obraz in glas, kar je za uspešnost medijskega škandala vsekakor dobro. Ormoški župnik pa je bil do pred dneva objave znan le svojim vernikom in krajanom ter tistim iz bližnje okolice. Tudi po izbruhu škandala se ni javno izpostavljajal, ampak se je pred mediji skrival. Večina medijskega občinstva ga je tako poznala le po imenu. Čeprav je bilo njegovo dejanje v primerjavi s kršitvami poslanca Jurija neprimerno hujše in grozovitejše, je popularnost zmagala nad stopnjo kršitve.

Torej če zaključim, medijski škandali so v današnjem času močno prisotni v medijskem prostoru. To velja tudi za slovenske množične medije. Borba za obstanek je prisilila prav vse v tem poslu, da se prilagodijo željam in zahtevam občinstva, saj si le z njihovo pozornostjo in podporo lahko zagotovijo obstanek na medijskem trgu. Nekateri tem zahtevam bolj, drugi manj podležejo. Se pa pozna, da je konkurenca na trgu danes vse večja, saj lahko poročanje o medijskih škandalih najdemo tudi v resnih oziroma kakovostnih časopisih.

5 LITERATURA

- Andlovič, Aleš. 2007a. Župnik za zapahi na rojstni dan. *Slovenske novice*, (9. februar).
- 2007b. Še drugič ovaden ormoški župnik. *Slovenske novice*, (15. marec).
- 2008a. Župnik nad fanta ob porniču? *Slovenske novice*, (2. julij).
- 2008b. Pedofilski župnik dobil pet let in pol. *Slovenske novice*, (13. september).
- A.P.. 2008. Orgija sme biti na spletu. *Delo*, (10. april).
- Berdon, Sven. 2007a. Osumljenega župnika spustili iz pripora. *Dnevnik*, (19. marec).
- 2007b. Že tretja ovadba za ormoškega župnika. *Dnevnik*, (27. marec).
- 2007c. Obtožnica zoper ormoškega župnika. *Dnevnik*, (11. julij).
- 2008a. Sodba župniku, obtoženemu pedofilije, že septembra? *Dnevnik*, (10. julij).
- 2008b. Sojenje župniku Albinu Žnidariču: Bo moral duhovnik zaradi pedofilije za rešetke? *Dnevnik*, (12. september).
- Bezjak, Branka. 2005. Medijski prostor kot novinarska kreacija. *Večer*, (26. februar).
- Bird, S. Elizabeth. 1997. What a Story! Understanding the Audience for Scandal. V *Media Scandals*, ur. James Lull in Stephen Hinerman, 99 – 121. Cambridge: Polity Press.
- 1998. News we can use: an audience perspective on the tabloidisation of news in the United States. *The Public, Journal of the european institute for communication and culture* V(3):37.
- 2003. *The Audience in Everyday Life. Living in a Media World*. New York in London: Routledge.
- Bulc, Gregor. 2003. Serijski morilci – Mačk. Moralna panika in mladinsko prestopništvo. *Teorija in praksa* 40(2): 245 – 265.
- Cohen, Daniel. 2000. *Yellow journalism: scandal, sensationalism, and gossip in the media*. Brookfield: Twenty-First Century Books.
- Cottle, Simon. 2006. Mediatized rituals: beyond manufacturing consent. *Media, Culture & Society* 28(3): 411 – 432.
- Critcher, Chas. 2003a. Made in Britain: The processual model of moral panics. V *Moral Panics and the Media*, ur. Chas Critcher, 9 – 19. Buckingham: Open University Press.

- 2003b. Monstrous ideas: paedophilia. V *Moral Panics and the Media*, ur. Chas Critcher, 99 – 117. Buckingham: Open University Press.
- Crnkovič, Marko. 2005. Novica je prasica. *Dnevnik*, (10. februar).
- Čk. 2007. Ormoški župnik bo vztrajal. *Večer*, (23. marec).
- Čokl, Vanessa. 2007. Škof je preiskovalni sodnik. *Večer*, (12. februar).
- Delo*. 2008a. Max Mosley se ne kesa, (3. april).
- 2008b. Mosley v Jordaniji in ne v Španiji, (26. april).
- 2008c. Škandal v škandalu, (20. maj).
- 2008d. Mosley dobil tožbo proti tabloidu, (25. julij).
- Dnevnik*. 2008. Prvi mož formule ena Max Mosley se je znašel v zadregi, (2. april).
- Gačič, Siniša. 2007. Sok brani župnika, osumljenega pedofilije. *Mladina*, (28. marec).
- Galun, Robert. 2007. Župnik v policijskem primežu. *Delo*, (9. februar).
- Hart, Andrew. 1991. *Understanding the Media. A practical guide*. London in New York: Routledge.
- Holden, Michael. 2008. Mosley toži tabloid. *Večer*, (9. julij).
- Hornby, A.S.. 1986. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford: University Press 1986.
- Internet 1: Mrak, Špela. 2008a. Max Mosley si je privoščil naciorgije. *Požareport.si*, 1. april. Dostopno prek:
<http://www.bojanpozar.com/?Id=sport&View=novica&novicaID=7873> (14. november 2008).
- Internet 2: Janičijević, Sabina. 2008. Mosleyja orgije niso vrgle s položaja. *Požareport.si*, 1. april. Dostopno prek:
<http://www.bojanpozar.com/?Id=sport&View=novica&novicaID=7896> (14. november 2008).
- Internet 3: Mrak, Špela. 2008b. Smešno: Max Mosley se je šel orgije, krivi so pa drugi. *Požareport.si*, 6. april. Dostopno prek:
<http://www.bojanpozar.com/?Id=sport&View=novica&novicaID=7947> (14. november 2008).
- Internet 4: Mrak, Špela. 2008c. Najprej striptiz, potem sta drug drugega tepla in na koncu seksala. *Požareport.si*, 7. april. Dostopno prek:

- <http://www.bojanpozar.com/?Id=sport&View=novica&novicaID=7960> (14. november 2008).
- Internet 5: Mrak, Špela. 2008d. Mosleyju orgije zamajale stolček. *Požareport.si*, 10. april. Dostopno prek:
<http://www.bojanpozar.com/?Id=sport&View=novica&novicaID=8010> (14. november 2008).
- Internet 6: Lapajne, Stojan. 2008. Perverznej Mosley zdaj toži tabloid. *Požareport.si*, 3. junij. Dostopno prek:
http://www.bojanpozar.com/?Id=crna_kronika&View=novica&novicaID=8613 (14. november 2008).
- Internet 7: Mrak, Špela. 2008e. Kdo bi si mislil: Max Mosley dobil tožbo proti tabloidu! *Požareport.si*, 26. julij. Dostopno prek:
http://www.bojanpozar.com/?Id=crna_kronika&View=novica&novicaID=9100 (14. november 2008).
- Internet 8: Lapajne, Stojan. 2007. Ormoški župnik naj bi zlorabil (vsaj) tri mladoletne dečke. *Požareport.si*, 12. julij. Dostopno prek:
http://www.pozareport.si/?Id=crna_kronika&View=novica&novicaID=3158 (14. november 2008).
- Internet 9: *Požareport.si*. 2007. Tri ovadbe zoper ormoškega župnika, (30. marec). Dostopno prek:
http://www.pozareport.si/?Id=crna_kronika&View=novica&novicaID=241 (14. november 2008).
- Ivelja, Ranka in Meta Roglič. 2005. Medijski atentat na Aurelia Jurija. *Dnevnik*, (3. februar).
- Ivelja, Ranka. 2005. Svinger Juri in njegova pravica. *Dnevnik*, (4. februar).
- Jankovič, Jaroslav. 2007a. Župnik Žnidarič žrtev maščevanja? *Slovenske novice*, (5. marec).
- 2007b. Župnik Žnidarič pripravljen na vse! *Slovenske novice*, (29. marec).
- J.J.. 2007. Ormoški župnik na prostosti. *Slovenske novice*, (17. marec).
- J.Z.. 2008. Mosley izgubil na sodišču. *Slovenske novice*, (10. april).
- Kastelic, Brane. 2008. Britanska tajna služba v veliki zadregi: »Mosleyjeva« prostitutka

- agentova žena. *Dnevnik*, (19. maj).
- Klipšteter, Tomaž. 2008. Visoka kazen za pedofilskega ormoškega župnika. *Dnevnik*, (13. september).
- Korade, Dragica. 2005. Korak v brezobzirnost. *Večer*, (3. februar).
- Korošak, Matjaž. 2008. Mosley, Balestre, Todt. *Večer*, (16. april).
- Kos, Stane. 2008a. Dva konca Maxove palice. *Slovenske novice*, (5. april).
- 2008b. Mosleygate. *Slovenske novice*, (7. april).
- 2008c. Mistress z MI5. *Slovenske novice*, (20. maj).
- Košir, Manca in Melita Poler. 1996. Utemeljitev novinarske etike in svoboda slovenskih novinarjev. V *Mediji, etika in deontologija*, ur. Marjan Sedmak, 9 – 26. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kršinar, Igor. 2005. Goli v sedlu. *Mag*, (9. februar).
- Leksikon. 1994. *Leksikon Cankarjeve založbe, Tretja izdaja*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Lesjak, Miran. 2005. Aurelio Juri naj ostane poslanec, meni javnomnenjska večina. *Dnevnik*, (5. februar).
- Lorenci, Mirko. 2005. Postaviti meje, kaj je novinarstvo in kaj ni. *Večer*, (26. februar).
- Lukman Žunec, Darja. 2008. Duhovniku prisodili pet let in pol zapora. *Večer*, (13. september).
- Lull, James. 2000. *Media, Communication, Culture. A Global Approach*. New York: Columbia University Press.
- Lull, James in Stephen Hinerman. 1997. The Search for Scandal. V *Media Scandals*, ur. James Lull in Stephen Hinerman, 1 – 33. Cambridge: Polity Press.
- Luthar, Breda. 1998. *Poetika in politika tabloidne kulture*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Mag*. 2008. Teden, (16. september).
- McRobbie, Angela. 1994. *Postmodernism and popular culture*. London: Routledge.
- Mekina, Borut. 2005. Če bi Juri tožil Slovenske novice, bi pravdo lahko dobil. *Večer*, (14. februar).
- Miheljak, Vlado. 2005. Hipokrizija javnega interes. *Dnevnik*, (9. februar).
- Milošič, Franc. 2007a. Ljudje o primeru nočejo govoriti. *Delo*, (10. februar).

- 2007b. Božje zapovedi na cerkvena vrata. *Delo*, (12. februar).
- 2007c. Iz pripora izpuščen pred iztekom roka. *Delo*, (20. marec).
- 2007d. Še tretja žrtev ormoškega župnika? *Delo*, (28. marec).
- 2008. Ormoškemu župniku prisodili pet let in pol zapora. *Delo*, (13. september).
- Modic, Max. 2005. Krivi, ker seksajo. *Mladina*, (7. februar).
- 2008. Javni, slavni in razgaljeni. *Mladina*, (25. april).
- M.U.. 2008a. Orgije niso služba. *Slovenske novice*, (2. april).
- 2008b. Seks je Mosleyjeva zasebnost. *Slovenske novice*, (25. julij).
- Nunez Encabo, Manuel. 1996. Časnikarska etika. V *Mediji, etika in deontologija*, ur. Marjan Sedmak, 63 – 78. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- O.B.. 2007. Obtožen ormoški župnik. *Slovenske novice*, (12. julij).
- Ocvirk, Drago K.. 2005. »Višji« interesi. *Dnevnik*, (4. februar).
- Pečauer, Marko. 2005. Swing. *Delo*, (4. februar).
- Petejan, Aleš. 2008a. Hamilton v ogradi. *Večer*, (5. april).
- 2008b. Ecclestone govori o vojni. *Večer*, (22. maj).
- Petrovčič, Peter. 2008. V imenu poželenja? *Mladina*, (19. september).
- Plešnar, Jože. 2008a. Konec kariere Maxa Mosleyja? *Večer*, (20. maj).
- 2008b. Mosley toži medije. *Večer*, (30. julij).
- Poler Kovačič, Melita. 2003. Preiskovalno novinarstvo, ustvarjanje škandalov in novinarska etika. *Teorija in praksa* 40(2): 207 – 228.
- Požar, Bojan in Mitja Lomovšek. 2005. Au, vau Aurelio! *Slovenske novice*, (2. februar).
- Požar, Bojan. 2005a. Seks, laži in davkoplačevalci. *Slovenske novice*, (9. februar).
- 2005b. Brez obraza. *Slovenske novice*, (9. februar).
- 2005c. Kaj pa DURS? *Slovenske novice*, (9. februar).
- 2005d. Swinging in Slovenia. *Slovenske novice*, (9. februar).
- 2005e. In medias res. *Slovenske novice*, (9. februar).
- Požar, Bojan in Urša Splichal. 2005. O Juriju odloča Borut Pahor? *Slovenske novice*, (4. februar).
- Praš, Uroš. 2007a. Še en primer zlorabe otrok pod okriljem Cerkve? *Dnevnik*, (9. februar).
- 2007b. Župnik ostaja za zapahi. *Dnevnik*, (10. februar).

- P.Z.. 2008. Majhni preglasili velike. *Delo*, (4. junij).
- Reuters. 2008. Sadomazohistične orgije predsednika FIA. *Delo*, (1. april).
- R.G.. 2007. Ormoškemu župniku podaljšali pripor. *Delo*, (6. marec).
- Rothenhuhler, Eric W. in Mihai Coman. 2005. The Promise of Media Anthropology. V *Media Anthropology*, ur. Eric W. Rothenhuhler in Mihai Coman, 1 – 11. Thousand Oaks, London in New Delhi: Sage Publications.
- Slovenske novice*. 2005. Au, vau Aurelio, (2. februar).
- Soukup, Paul A.. 1997. Church, Media, and Scandal. V *Media Scandals*, ur. James Lull in Stephen Hinerman, 222 – 239. Cambridge: Polity Press.
- SSKJ – SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA. 1985. Četrta knjiga Preo-Š. Ljubljana: DZS.
- Stepišnik, Matija in Katja Šeruga. 2005. Tabloid nedopustno radoveden, Aurelio Juri pa naiven? *Večer*, (3. februar).
- Stepišnik, Matija. 2005. Ceno za svobodo tiska včasih plačajo znani posamezniki. *Večer*, (26. februar).
- 2005. Darvinizem v medijih. *Večer*, (26. februar).
- STA. 2007. Župnik ostaja v priporu. *Slovenske novice*, (27. februar).
- 2008a. Max Mosley dobil tožbo proti tabloidu. *Dnevnik*, (25. julij).
- 2008b. Max Mosley v nerodnem položaju. *Večer*, (2. april).
- 2008c. Mosley ostal na čelu FIA. *Večer*, (4. junij).
- 2008d. Mosley dobil tožbo proti tabloidu. *Večer*, (25. julij).
- Susman, Maja. 2005. Naš denar za tuj orgazem! *Nova*, (7. februar).
- Šeruga, Katja. 2005. V intimo Požarja in Bauerja ne bi stopil. *Večer*, (11. marec).
- Šoštarich, Miha in Elizabeta Zorman. 2007a. Ormoški župnik zaradi nadlegovanja v priporu. *Večer*, (9. februar).
- 2007b. Ormoški župnik na prostosti. *Večer*, (17. marec).
- 2008. Ormoški župnik terjaja odškodnino. *Večer*, (17. maj).
- Šoštarich, Miha. 2007a. O ormoškem župniku tudi lokalni politiki. *Večer*, (20. marec).
- 2007b. Preiskava v primeru Žnidarič še ni končana. *Večer*, (29. maj).
- Thompson, John B.. 1997. Scandal and Social Theory. V *Media Scandals*, ur. James Lull in Stephen Hinerman, 34 – 64. Cambridge: Polity Press.

- Thompson, John B.. 2000. *Political Scandal: power and visibility in the media age*. Cambridge: Polity Press.
- Thompson, Kenneth. 1998. *Moral Panics*. London, New York: Routledge.
- Tomlinson, John. 1997. »And Besides, the Wench is Dead«: Media scandals and the Globalization of Communication. V *Media Scandals*, ur. James Lull in Stephen Hinerman, 65 – 84. Cambridge: Polity Press.
- Uršič, Marko. 2008. Max Mosley ostaja kljub spolnim igricam. *Slovenske novice*, (4. junij).
- Valentar, Katarina. 2005. Ko poslanci molčijo, volilcem odgovorijo. *Slovenske novice*, (9. februar).
- Zore, Janoš. 2008. Nacispolne igrice predsednika FIA. *Slovenske novice*, (1. april).
- Zorman, Elizabeta. 2007a. Duhovniki pred sodišči. *Večer*, (9. februar).
- 2007b. Ormoški župnik ostaja v priporu. *Večer*, (6. marec).
- 2007c. Župan brani župnika. *Večer*, (14. marec).
- 2007d. Zoper ormoškega župnika vložili obtožnico. *Večer*, (12. julij).
- 2008. Duhovnik, obtožen pedofilije, molči. *Večer*, (2. julij).
- Zupančič, Andraž. 2008. Mosley zaradi seksualnega škandala odpovedal obisk Bahrajna. *Dnevnik*, (4. april).
- Webster. 1992. *Webster Comprehensive Dictionary, International Edition: Volume two*. Chicago: J. G. Ferguson Publishing Company.

6 PRILOGE

PRILOGA A: Kronologija člankov o Aureliu Juriju

3. februar 2005: DNEVNIK na 2. strani objavi prispevek z naslovom *Medijski atentat na Aurelia Jurija*. V njem predstavijo o čem in na kakšen način so Slovenske novice poročale v zvezi s seksualnim življenjem poslanca Jurija in izpostavijo vprašanje, do kod lahko gredo mediji pri razkrivanju intime javnih osebnosti. Nato predstavijo še mnenja različnih strokovnjakov iz pravnih in novinarskih vrst o upravičenosti objave tako intimnih informacij javne osebnosti.

3. februar 2005: VEČER na 5. strani objavi prispevek z naslovom *Tabloid nedopustno radoveden, Aurelio Juri pa naiven?*, v katerem prav tako stopijo na stran poslanca in se sprašujejo, ali imajo novinarji pravico razkrivati spolne prakse znanih osebnosti in kdaj je to v interesu javnosti. V prispevek prav tako vključijo mnenja različnih strokovnjakov o tem vprašanju. Poleg omenjenega prispevka pa na isti strani, v rubriki Odmev, objavijo komentar z naslovom *Korak v brezobzirnost*, kjer ostro obsodijo članek Slovenskih novic.

4. februar 2005: SLOVENSKE NOVICE na 3. strani objavijo novinarski članek z naslovom *O Juriju odloča Borut Pahor?*, v katerem še enkrat povzamejo, o čem so pisali, in poudarjajo, da poslancu ne očitajo zunajzakonskih spolnih avantur, ampak zapravljanje davkoplačevalskega denarja za zasebne užitke, dvoličnost in laži. Na kratko še opišejo, kakšni so bili odzivi na članek v stranki ter drug v medijih in na internetu.

4. februar 2005: DELO na 5. strani objavi mnenje Marka Pečauerja o aferi Juri z naslovom *Swing*. Meni, da zgražanje v resnih časopisih služi temu, da zgodbo spravijo v časopise, ki je drugače ne bi objavili, ker bi bila njena objava v nasprotju z etičnimi normami. Izpostavi, da je ta zgodba primerna za razmislek o tem, kje so meje zasebnosti, in pove, da ne vidi razlogov za objavo vseh podrobnosti njegovih posteljnih avantur. Razloži še, da ni vse, kar bi ljudje radi izvedeli, tudi v interesu javnosti.

4. februar 2005: DNEVNIK objavi še dva komentarja, v katerima je izraženo negativno mnenje o tovrstnem preiskovalnem novinarstvu.

5. februar 2005: DNEVNIK na 2. strani objavi prispevek z naslovom »*Aurelio Juri naj ostane poslanec, meni javnomnenjska večina*«. Poleg fotografije poslanca v delovnem okolju, objavijo tudi dva grafa z odzivi ljudi v javnomnenjski anketi.¹⁹

7. februar 2005: NOVA na naslovnici napove prispevek z naslovom »*Aurelio seksa! A na čigav račun?*«. Na fotografiji je Juri z ženo, v oblačku napis »seksualni škandal«. Na straneh od 3-5 objavijo prispevek o Aureliu Juriju z naslovom *Naš denar za tuj orgazem!*. Celotna 3. stran je fotografija Jurija in žene, on jo drži okrog ramen, ona nasmejana pije iz kozarca. Čez sliko je nalepka »SEKSUALNA AFERA«. V članku neusmiljeno napadejo dejanja poslanca Jurija. Čeprav v naslovu kot najhujšo poslančevu kršitev izpostavijo, da je trošil davkoplačevalski denar, je v nadaljevanju članka ta problem omenjen le dvakrat. Vse ostalo je opisovanje in ocenjevanje poslančevega seksualnega življenja, nekaj besed pa namenijo tudi podlim komentarjem o naivnosti njegove žene. Na strani štiri je objavljen pogovor s sinom Luko Jurijem, zraven je dodana še slika nasmejanih Aurelia Jurija, njegove žene in sina Luke, na njej pa vprašanje *JURIJevi Srečna družina?*. Stran se nato nadaljuje z izjavami različnih ljudi, s slovenske politične in poslovne scene,²⁰ o aferi Juri, ki se zaključijo na 5. strani.

7. februar 2005: MLADINA na naslovnici objavi fotografijo, ki je montaža. Na njej je Aurelio Juri z dvema pohotnima dekletoma, čez fotografijo je naslov *Krivi, ker seksajo* in podnaslov *Rumeni tisk v vlogi moralnega razsodnika*. Daljši komentar Maxa Modica se začne na 21. in konča na 23. strani. V njem ostro napade članek iz Bulvarja in avtorja, ki sta ga napisala. Na 23. strani objavi tudi svoj intervju z Aurelijem Jurijem, kjer mu da priložnost, da pove in obrazloži še svojo plat zgodbe.

9. februar 2005: SLOVENSKE NOVICE na naslovnici naslov *Jurijevi seks, laži in davkoplačevalci* napoveduje članek na 10. in 11. strani Slovenskih novic. V podnaslovnem sklopu treh stavkov očitajo uporabo službenega telefona v zasebne namene Juriju in grozljivo licemerstvo večini slovenskih medijev. Na naslovnici Bulvarja

¹⁹ Anketiranje je potekalo 4. februarja 2005 med 15. uro in 19.45, opravila pa ga je skupina anketarjev v klicnem centru (Dnevnik, 5. februar 2005, 2).

²⁰ Med njimi so: Boris Popovič, Borut Pahor, Danica Simšič, Astrid Prašnikar, Breda Pečan, Ksenija Benedetti, Rajko Hrvatič in Zmago Jelinčič pl. .

nato spet velik napovednik članka na 10. in 11. strani, z naslovom *SEKS, LAŽI IN DAVKOPLAČEVALCI*. Na levi strani slika Jurija, v zamišljeni pozi. Ponovi se enak podnaslovni sklop, le da mu je dodan še en stavek, kjer spet poudarijo, da Jurijo ne očitajo »da je seksual in svingal vsepovprek«, ampak »trošenje davkoplačevalskega denarja za zasebne erotične seanse, dvoličnost in laži«. Na 10. in 11. strani Slovenskih novic, v prilogi Bulvar, se čez dve strani razteza velik naslov *SEKS, LAŽI IN DAVKOPLAČEVALCI*. Pod njim se ponovi podnaslovni sklop štirih stavkov, na levi strani naslova pa se ponovi slika Aurelia Jurija z naslovne strani Bulvarja, le v zrcalno obrnjeni podobi. Čez njo je nalepka *JURIGATE*. Gre za dolg odgovor Bojana Požarja vsem slovenskim medijem in strokovnjakom, ki so obsojali in se zgražali nad objavo članka, in za še eno pojasnilo, da je glavni očitek poslancu Juriju ta, da je zapravljaval davkoplačevalski denar, da je dvoličen in da laže. V članek je avtor vrnil še dva članka. Prvi je članek z naslovom *Brez obraza*, v katerem razloži zakaj je Juri dvoličen. Naslov drugega članka v članku pa je *Kaj pa DURS?*, kjer Juriju očitajo davčno utajo zaradi uporabe službenega mobilnega telefona v zasebne namene. Čez desni rob 11. strani pa se razteza članek z naslovom *Swinging in Slovenia*, v katerem Bojan Požar med drugim razloži pomen besede svinganje in opiše kakšen osvajalec je Juri in kam vodi svoja izbranke.

Na 12. strani nato objavijo še članek z naslovom *In medias res*, kjer pokomentirajo poročanje slovenskih časopisov, revij in televizij o aferi Jurigate, kot jo imenujejo.

Na 13. strani pa v članku *Ko poslanci molčijo, volilcem odgovorijo* spet poudarjajo dvoličnost, laži in zapravljanje davkoplačevalskega denarja Aurelia Jurija, hkrati pa posredno označijo za lažnivce tudi druge poslance, ki so jim odgovorili, da v strankah o tej aferi še niso debatirali in niso želeli dati komentarjev.

9. februar 2005: DNEVNIK objavi mnenje Vlada Miheljaka o aferi Juri pod naslovom *Hipokrizija javnega interesa*. Objavo afere Juri označi za najnižjo točko slovenskega novinarstva in stopi v bran poslancu.

9. februar 2005: MAG na 24. strani objavi članek z naslovom *Goli v sedlu*, ki se konča na 26. strani. Nad njim je slika Boruta Pahorja, Aurelia Jurija in Lidije Mavretič. V njem se sprašujejo ali je imelo razkritje intimnega življenja poslanca politično ozadje, objave članka v Bulvarju ne obsojajo, in zaključijo, da je Aurelio Juri z uporabo javnega medija

(interneta) sam dopustil, da je njegovo intimno življenje prišlo v javnost. Dodana sta tudi komentarja pravnik dr. Mira Cerarja, ki je povedal, da po njegovem mnenju ne gre za zlorabo položaja, in pa komentar psihiatra Janeza Ruglja, ki je zmenek v troje označil kot posebne vrste perverzijo.

10. februar 2005: DNEVNIK objavi stališče Marka Crnkoviča z naslovom *Novica je prastica*. V njem zagovarja Bojana Požarja, da je z objavo zgodbe naredil edino pravo stvar. Kot napako Požarju očita le, da je kot glavni motiv za objavo zgodbe napihnil uporabo službenega mobitela v privatne namene. Pravi tudi, da ne podpira novinarskega poseganja v intimo ljudi, niti v intimo javnih delavcev, vendar pa poudari, da so Aureliu Juriju informacije po lastni krivdi ušle izpod nadzora.

10. februar 2005: VEČER v rubriki Odmev objavijo komentar Petra Jančiča z naslovom *Kamenjanje Aurelia Jurija*, ki zagovarja Jurija.

10. februar 2005: VEČER v prilogi Toti list se pozabavajo na račun Aurelia Jurija in njegove spolnosti.

14. februar 2005: VEČER v članku *Če bi Juri tožil slovenske novice, bi pravdo lahko dobil* razpravljajo o tem, kaj bi bilo, če bi Juri časopis tožil, ali bi dobil ali izgubil.

16. februar 2005: SLOVENSKE NOVICE na 10. strani, v prilogi Bulvar, objavijo članek z naslovom *Cenzorja*, zraven pa fotografija, na kateri sta Boštjan Lajovic²¹ in Bojan Veselinovič.²² V članku ju obsojajo, da sta na TV Sloveniji in na Radiu Slovenija takrat »uvedla embargo na afero Jurigate«.

23. februar 2005: SLOVENSKE NOVICE v prilogi Bulvar objavijo članek *Juri doli tuli*, zraven fotografija Aurelia Jurija, v družbi poslanskega kolega, na prireditvi Slovenka leta. Članek očita poslancu Jurija, da je zaradi afere Jurigate priljubljenost stranki drastično padla ter da ni vrnil poslanskega mandata.

26. februar 2005: VEČER v Sobotni prilogi objavi intervju z Mišo Molk o tabloidizaciji z naslovom *Ceno za svobodo tiska včasih plačajo znani posamezniki*

26. februar 2005: VEČER v sobotni prilogi objavi intervju z dr. Slavkom Splichalom o ravnanju medijev ob »zadevi Juri« in o slovenskem novinarstvu v tem trenutku.

²¹ Boštjan Lajovic je bil v tistem času namestnik odgovorne urednice informativnega programa TV Slovenija.

²² Bojan Veselinovič je bil takrat odgovorni urednik Radia Slovenija.

26. februar 2005: VEČER v sobotni prilogi objavi članek z naslovom *Darvinizem v medijih*, kjer so v sklopu članka podana mnenja različnih strokovnjakov in novinarjev o vedno bolj agresivnem rumenem tisku, ki vdira tudi v resne časopisne strani.

26. februar 2005: VEČER v Sobotni prilogi v članku z naslovom *Medijski prostor kot novinarska kreacija* poda mnenje hrvaške predavateljice medijskega prava Vesne Alaburić, o poročanju Slovenskih novic v aferi Juri.

PRILOGA B: Kronologija člankov o Albinu Žnidariču

9. februar 2007, SLOVENSKE NOVICE: celotna 3. stran je namenjena tej temi. Napoveduje jo velik naslov *Župnik za zapahi na rojstni dan*, besedilu pa je dodanih še šest fotografij. Na eni izmed njih je tudi ormoški župnik Albin Žnidarič, ko je blagoslavljal novi gasilski avtomobil, na ostalih pa so ormoška župnija, cerkev Sv. Jakoba, kjer je maševal, ena izmed ormoških občank, prior Janko Štampar in fotografija iz jutranje maše, ki jo je namesto Albina Žnidariča vodil prior Janko Štampar. V podnaslovu povedo, da so ormoškega duhovnika, Albina Žnidariča, mariborski kriminalisti s kazensko ovadbo zaradi suma spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, pripeljali k preiskovalnemu sodniku na Ptuj, le-ta pa mu je odredil pripor. Nadaljujejo, da je župnik tako svoj 56. rojstni dan praznoval za zapahi in da cerkev v Ormožu spada v tako imenovani križniški red, ki dela samostojno in je sam odgovoren za tovrstna moralna vprašanja. Nato predstavijo, kaj o domnevnem dejanju ormoškega župnika meni prior Štampar in nekateri občani Ormoža ter povedo, da so kriminalisti župnika obiskali že v torek, ga odpeljali na pogovor na policijsko postajo in ga zatem pridržali. Zaključijo s kratkim opisom župnika, ki naj bi bil med ljudmi zelo priljubljen, saj je bil prijazen, družaben in komunikativen.

9. februar 2007, DELO: v članku *Župnik v policijskem primežu* povedo, da naj bi kriminalisti pridržali ormoškega župnika Albina Žnidariča in mu odredili pripor, osumljen naj bi bil spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let.

9. februar 2007, DNEVNIK: *Še en primer zlorabe otrok pod okriljem Cerkve?:* v članku povedo, da so župnika Žnidariča zaradi suma pedofilije v sredo zjutraj odpeljali na zaslišanje in ga priprli. Prav tako omenijo, da so vrata cerkve in župnišča ostala odklenjena in da je prva, ki je župnika pogrešila, bila njegova gospodinja. Omenijo še, da krajan niso hoteli komentirati domnevnih župnikovih nagnjenj, povedali pa so, da naj bi župnika izsiljevala mlajša skupina predrznežev, ki jim ni hotel dati denarja. Omenijo celo, da se po Ormožu govori, da naj bi imel župnik otroka. Zaključijo, da je to v kratkem času že tretji župnik, ki ga bremenijo pedofilije in na kratko opišejo pretekla dva primera.

9. februar 2007, VEČER: *Ormoški župnik zaradi nadlegovanja v priporu:* poročajo podobno kot ostali dnevni časopisi, podane so približno enake informacije, a manj opisno kot pri Slovenskih novicah in bolj kot pri Delu. Najbolj se ujema s poročanjem Dnevnika.

9. februar 2007, VEČER: *Duhovniki pred sodišči:* povedo, da to ni osamljen primer in naštejejo še druge primere slovenskih duhovnikov z obtožbami spolnih zlorab v preteklosti.

10. februar 2007, DELO: v članku *Ljudje o primeru nočejo govoriti* povedo, da se je mesto po priprtju župnika zavilo v molk in da mnogi Ormožanci obsodbam, ki naj bi prišle iz neurejene družine, ki ima fanta, mlajšega od petnajst let, z motnjami v psihičnem in fizičnem razvoju, ne verjame.

10. februar 2007, DNEVNIK: *Župnik ostaja za zapahi:* povedo, da so Žnidariča, zaradi možnosti vplivanja na priče, poslali v pripor, ter da ga sumijo spolnega napada na otroka, še ne starega petnajst let. Nato predstavijo, kdo je njegov odvetnik, ter dodajo, da občani v Metliki, kjer je prej služboval, nimajo o njem povedati nič slabega. Seznanijo nas še s tem, da je zagrožena kazen za tovrstna dejanja od pet do petnajst let.

12. februar 2007, VEČER: *Škof je preiskovalni sodnik:* predstavijo nam, kako Cerkev ukrepa proti duhovnikom, ki zagrešijo kazniva dejanja.

27. februar 2007, SLOVENSKE NOVICE: v rubriki Na kratko objavijo novico Slovenske tiskovne agencije, da osumljeni župnik ostaja v priporu

5. marec 2007, SLOVENSKE NOVICE: objavijo članek z naslovom *Župnik Žnidarič žrtev maščevanja?*, v katerem izpostavijo dvom, ali je župnik res zlorabljal ali pa je le žrtev maščevanja najstnika, kateremu ni hotel dati denarja. Poročanje ni objektivno, ampak je pripovedovano kot tragična osebna zgodba Albina Žnidariča.

»V ponedeljek, 5. februarja ob 12.15, je duhovnik Albin Žnidarič v župnišču cerkve sv. Jakoba v Ormožu srebal govejo juho, ki mu jo je pripravila kuharica, ko so vstopili kriminalisti in mu pod nos pomolili sodni nalog /.../.«

»V Ormožu in okolici priljubljen redovnik slavnega viteškega reda križnikov je mirno vstal in se uklonil nalogu sodišča, policija pa je premetala in preiskala župnijske prostore od tal do stropa.«

»Križnik Albin Žnidarič med ljudmi velja za dobro dušo, rad je s prijatelji in duhovniki kaj popil, še raje pa s krajani zapel. Tisti ponedeljek zvečer so v župnišče prišli člani župnijskega pastoralnega sveta in zaman čakali nanj, da bi mu zapelicein čestitali za rojstni dan, ki bi ga praznoval 8. februarja. Ženske so napekle potic, kruha in mesa, Žnidariča pa od nikoder.«

V članku nadaljujejo, da se vsa javnost strinja, da če je župnik kriv, naj odgovarja za svoja dejanja, nato pa spet poudarijo dvomljivost vseh obtožb. Prior Štampar ga opiše kot zglednega duhovnika in opiše, kako je nekaj dni pred prijavo spolnega napada k Žnidariču prišel neki fant in mu ponudil v odkup vstopnico za punk koncert, vendar je Žnidarič odkup odklonil, fantu pa dal nekaj denarja. Naslednji dan naj bi isti fant spet prišel po denar, župnik pa mu ga ni hotel več dati. Po besedah priorja je čez dan ali dva sledila prijava zaradi spolnega napada. Pove še, da če bi Žnidarič zapadel v skušnjava, bi bilo to zaradi ženske. Zaključijo, da nismo tu, da bi sodili in da te obtožbe ne gre enačiti ali primerjati s podobnimi primeri spolnih zlorab župnikov iz preteklosti.

6. marec 2007, DELO: v članku *Ormoškemu župniku podaljšali pripor* na kratko povedo, da se je včeraj župniku iztekel enomesečni pripor, sedaj pa so mu ga podaljšali še za en mesec. Povedo še, česa je osumljen.

6. marec 2007, VEČER: *Ormoški župnik ostaja v priporu:* na kratko povedo, da so Žnidariču pripor podaljšali in česa ga obsojajo.

14. marec 2007, VEČER: *Župan brani župnika:* povzamejo bistvo zgodbe in se osredotočijo na protestno pismo župana Soka, objavijo ga do besede natančno, v celoti. Zaključijo z odzivom ministra Mateja na pismo.

15. marec 2007, SLOVENSKE NOVICE: v članku z naslovom *Še drugič ovaden ormoški župnik* povedo, da naj bi mariborski kriminalisti našli novo domnevno žrtev Žnidariča. To naj bi, po njihovih neuradnih podatkih, bil zasvojenec z mamili, ki naj bi za

denar zadovoljeval duhovnikove želje. Povedo še, da naj bi bil prvi oškodovanec, poleg tega, da je mladoleten, tudi hudo duševno moten in zato župniku poleg spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, očitajo tudi zlorabo slabotne osebe. Ter da se je župniku v bran postavil celo ormoški župan Alojz Sok, ki je spisal protestno pismo predsedniku vlade in poslancem v državnem zboru, v katerem pravi, da so ostudne obtožbe iz trte izvite in da so očitki o nečednem početju prišli iz družine, v kateri vladajo alkohol in neurejene medsebojne razmere. V zaključku spet poudarijo, da so ljudje Žnidariča oboževali in da so skoraj vsi ormoški verniki prepričani, da obtožbe niso resnične.

17. marec 2007, VEČER: *Ormoški župnik na prostosti:* povedo, da so duhovnika izpustili iz pripora, nato pa nam predstavijo izjavo Žnidaričevega odvetnika, da bo pričakuje odstop od pregona in da bodo zaradi neupravičenega pripora zahtevali odškodnino. zaključijo z besedami priorja Štamparja, da se bo Žnidarič lahko sam odločil, kje bi rad služboval.

17. marec 2007, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Ormoški župnik na prostosti* nam povedo, da je po mesecu dni in pol pripora župnik Žnidarič spet na prostosti, da je pripor po mnenju nekaterih trajal nenavadno dolgo in zaključijo z besedami njegovega odvetnika Martina Hebarja, da je bila njegova vera v nedolžnost gospoda Žnidariča upravičena.

19. marec 2007, DNEVNIK: *Osumljenega župnika spustili iz pripora:* povedo, da so župniku odpravili pripor, čeprav so ravno spisali še eno kazensko ovadbo zoper župnika, ter da je prva domnevna žrtev bila tudi duševno hudo moten mladoletnik, in mu zato očitajo tudi zlorabo slabotne osebe. Omenijo še protestno pismo ormoškega župana.

20. marec 2007, VEČER: *O ormoškem župniku tudi lokalni politiki:* začnejo s tem, da se Žnidarič in Štampar še nista dogovorila, kje bo Žnidarič služboval in nadaljujejo ter zaključijo z odzivom ormoškega občinskega odbora Liberalne demokracije Slovenije, ki ostro napade potezo župana Soka, da naj v primeru posežejo državni organi.

20. marec 2007, DELO: *Iz pripora izpuščen pred iztekom roka:* članek nam sporoča, da so zaradi končane preiskave, župnika predčasno izpustili iz pripora in da je zoper župnika podana že druga ovadba. Omenijo tudi protestno pismo ormoškega župana. Zaključijo z vprašanjem, ali so v preiskavi pridobili dovolj podatkov, na osnovi katerih bo spisana obtožnica zoper župnika.

23. marec 2007, VEČER: *Ormoški župnik bo vztrajal:* povedo, da sta se Štampar in Žnidarič sestala, njegov odvetnik pa naj bi povedal, da se bo Žnidarič vrnil na službovanje v Ormož, saj je nedolžen, a da sedaj rabi nekaj miru in živi v Ljubljani, v enem od samostanov.

27. marec 2007, DNEVNIK: *Že tretja ovadba za ormoškega župnika:* povedo, da je proti Žnidariču podana že tretja ovadba in spet povzamejo, kako in kaj se je dogajalo.

28. marec 2007, DELO: v članku *Še tretja žrtev ormoškega župnika?* povedo, da je tretja ovadba razblinila vse dvome, ali bo zoper župnika vložena obtožnica. Nadaljujejo da so si vse tri dosedanje obtožbe podobne ter da bi, po besedah vodje ptujskih tožilcev Birse, obtožnice vložili do polovice leta 2007.

28. marec 2007, MLADINA: v članku *Sok brani župnika, osumljenega pedofilije* na začetku povzamejo osnovne informacije dogajanja v zvezi z Žnidaričem, nato pa se osredotočijo na pismo župana Alojza Soka in na odziv ministrov nanj.

29. marec 2007, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Župnik Žnidarič pripravljen na vse* najprej povzamejo, kaj se je dogajalo do sedaj, nato pa predstavijo župnikovo stran zgodbe, ki jim jo je zaupal. V njej župnik pove, da zlorabe, ki mu jo očitajo nikoli ni storil in da je neki večer, konec januarja, Hrvat, ki ga ni poznal, pozvonil pri njemu in ga opozoril, da so fanta nagovorili naj priča proti župniku. V članku tudi povedo, da je proti župniku podana še tretja ovadba, ter da je začasni vodja tožilstva izjavil, da je z večjim številom ovadb, večja verjetnost, da je obdolženi res storil omenjena kazniva dejanja. Njegov odvetnik Hebar pa je na to odgovoril, da to še ne pomeni, da je obdolženi res to počel. Na koncu Žnidarič spet pove, da česar ga obtožujejo, ni nikolo storil, če pa ga bodo spoznali za krivega, bo opravil svojo pokoro.

30. marec 2007, POŽAREPORT.SI: v članku *Tri ovadbe zoper ormoškega župnika* povzamejo najosnovnejše informacije o tem, kaj se je dogajalo v zvezi z ormoškim župnikom, v podrobnosti se ne spuščajo.

29. maj 2007, VEČER: *Preiskava v primeru Žnidarič še ni končana:* s kratkim povzetkom spet spomnijo na zgodbo.

11. julij 2007, DNEVNIK: *Obtožnica zoper ormoškega župnika:* povedo, da je bila tega dne podana obtožnica proti Žnidariču in da so bili žrtve zlorab v vseh primerih dečki,

doma z območja Ormoža. V podrobnosti o zlorabi se ne spuščajo, povedo samo, kdaj naj bi to storil, kateremu od fantov.

12. julij 2007, VEČER: *Zoper ormoškega župnika vložili obtožnico:* kot je razvidno že iz naslova, povedo, da je proti Žnidariču vložena obtožnica, nato pa nadaljujejo s tem, kaj v njej piše.

12. julij 2007, POŽAREPORT.SI: v članku *Ormoški župnik naj bi zlorabil (vsaj) tri mladoletne dečke* povedo, da je proti Albinu Žnidariču vložena obtožnica ter kaj mu očitajo. Povedo, kaj piše v obtožnici in nadaljujejo, kako je potekalo ukvarjanje s primerom duhovnikove pedofilije.

17. maj 2008, VEČER: *Ormoški župnik terjaja odškodnino:* povzamejo dogajanje od začetka do tega dne, ter navedejo, da bo župnik od države terjal odškodnino zaradi neupravičenega pripora.

2. julij 2008, SLOVENSKE NOVICE: *Župnik nad fanta ob porniču?* je naslov članka, v katerem povedo, da se je ta dan začelo sojenje proti Žnidariču. V uvodu povzamejo bistvo zgodbe, nato pa nadaljujejo, da čeprav sojenje poteka za zaprtimi vrati, je njim uspelo izvedeti »nekaj prav nagnusnih podrobnosti iz obtožnice«. V zaključku je tako, povsem natančno opisano in za nekatera dejanja dobesedno prepisano iz policijskega zapisnika, župnikovo zlorabljanje enega izmed fantov.

2. julij 2008, VEČER: *Duhovnik, obtožen pedofilije, molči:* povedo, da se je včeraj, za zaprtimi vrati, začelo sojenje nekdanjemu ormoškemu župniku Žnidariču ter kaj naj bi se na sojenju, po neuradnih podatkih, dogajalo. Nato spet povzamejo kronološko odvijanje zgodbe in zaključijo s tem, kakšno kazen lahko župnik dobi.

10. julij 2008, DNEVNIK: *Sodba župniku, obtoženemu pedofilije, že septembra?:* povedo, da je bila na sojenju zaslišana že večina prič, in da bi se sojenje, v nasprotju s pričakovanji, lahko zaključilo že v prvi polovici septembra. Nato spet ponovijo, kaj se je dogajalo in povedo, da sojenje poteka brez navzočnosti javnosti.

10. julij 2008, DNEVNIK: *Prijazni župnik in verni fantiči:* povzeta je vsa zgodba od župnikove odvedbe v pripor do tega dne. Predstavljena je malo bolj podrobno, opisano je doživljanje ormoške javnosti, njihov odnos do družin žrtev, predstavljena je izpoved enega od fantov (a brez podrobnosti) in pa pismo župana Soka.

12. julij 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Obtožen ormoški župnik* so povzete osnovne informacije o škandalu Albina Žnidariča od dneva, ko so ga priprli do dne 12. julija 2008.

12. september 2008, DNEVNIK: *Sojenje župniku Albinu Žnidariču: Bo moral duhovnik zaradi pedofilije za rešetke?*: povedo, da bodo župniku danes izrekli sodbo, nato pa je spet povzeta vsa zgodba.

13. september 2008, SLOVENSKE NOVICE: članek *Pedofilski župnik dobil pet let in pol* nam, kot že sam naslov pove, sporoča, da je medijski škandal v zvezi z ormoškim župnikom dobil zaključek. Dogajanje ob izreku sodbe je spet predstavljeno zelo opisno. *»Urejen, a vendarle s kančkom strahu, je nekdanji prvi mož ormoške župnije zjutraj prestopil prag ptujskega sodišča. Zamišljeno se je oziral okrog in pazil, da ga ne bi ujela kamera fotografa ali snemalca. Ko je predsednica senata /.../ začela brati izrek sodbe, mu je zastal dih.«* (SN, 13.9.2008)

Nato je podrobno opisano celotno župnikovo zlorabljanje enega izmed fantov, zadnji del članka pa nam pove, da se je župnik že v preiskavi branil z molkom, tih in redkobeseden pa je bil tudi na glavni obravnavi. Povedo še, da je pred začetkom glavne obravnave, proti državi vložil tožbo in od nje zahteval odškodnino. Članek zaključijo s tem, da je bil ormoški župnik zelo prepričljiv, saj so se na njegovo stran postavili skoraj vsi domačini in celo ormoški župan ter da si nihče ni predstavljal, da bi bil sposoben *»takšnega zavrženega početja«*.

13. september 2008, DELO: v članku z naslovom *Ormoškemu župniku prisodili pet let in pol zapora* povedo, da je tožilstvo takšno odločitev sodnega senata pričakovalo, da sta župnikova odvetnika napovedala pritožbo, župnik sam pa ne daje izjav. V članku je nato povzeto osnovno dogajanje v primeru ormoškega župnika, kar se tiče zlorabljanja fantov, pa omenijo le to, da je bil župnik z enim fantom na morju, druga pa je nadlegoval v ormoškem župnišču. Povedo še, kako je potekalo sojenje in zaključijo, da bo zaradi napovedane pritožbe potrebno na pravnomočnost sodbe še nekaj časa počakati, obsojeni župnik pa jo bo čakal v Ormožu in Veliki Nedelji, kjer je sedež križnikov za tukajšnje območje.

13. september 2008, DNEVNIK: *Visoka kazen za pedofilskega ormoškega župnika:* povedo, da je bil Žnidarič obsojen na pet let in pol zapora, da pa sodba, zaradi pritožbe,

še ni pravnomočna. V zaključku spet omenijo županovo zagovarjanje župnika in objavijo njegovo protestno pismo ter njegov komentar na sodbo, da o njej ni bil obveščen, ga pa preseneča.

13. september 2008, VEČER: *Duhovniku prisodili pet let in pol zapora:* povedo, da je bil spoznan za krivega treh kaznivih dejanj, dveh spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, in spolne zlorabe slabotne osebe, za kar so mu izrekli pet let in pol zapora. Nato izpostavijo, da se bosta Žnidaričeva zagovornika zoper sodbo pritožila ter spet omenijo tožbo, zaradi neupravičenega pripora.

16. september 2008, MAG: v rubriki Teden je od začetka škandala do tega dne Albin Žnidarič prvič omenjen. V kratki vestički povedo, da je sodišče na pet let in pol zaradi pedofilije obsodilo ormoškega župnika Albina Žnidariča, ki naj bi v letih 2000 in 2006 spolno zlorabil tri mladoletnike, enega duševno zaostalega. Povedo še, da če bo sodba pravnomočna Žnidarič še pet let po prestani kazni pri opravljanju duhovniškega poklica ne bo smel imeti stika z mladoletnimi ter da je njegov zagovornik napovedal pritožbo.

19. september 2008, MLADINA: v članku *V imenu poželenja?* se osredotočijo na problematiko spolnega nasilja rimskokatoliških duhovnikov, tako v tujini kot pri nas. Opišejo vse tri slovenske primere spolnih zlorab duhovnikov, Karla Jošta, Francija Frantarja in Albina Žnidariča, ter zaključijo s primerom znanega duhovnika, Don Pierina Gelminija.

PRILOGA C: Kronologija člankov o Maxu Mosleyu

1. april 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Nacispolne igrice predsednika FIA* podrobno opišejo, kako je potekala orgija, v kateri je sodeloval Mosley. Vključeni so tudi stavki, ki jih je Mosley izrekal med orgijo. V zaključku pa se osredotočijo na nacistično zgodovino njegovega očeta, mame in tete.

1. april 2008, DELO: *Sadomazohistične orgije predsednika FIA* je naslov članka, ki nam sporoča, da se je Mosley znašel v kočljivem položaju po objavi videoposnetka s sadomazohističnimi prizori. Povedo, da je šlo za spolno orgijo z nacističnim pridihom,

vendar se v podrobnosti ne spuščajo. Prav tako omenijo, da je bil njegov oče velik zagovornik nacizma.

1. april 2008, POŽAREPORT.SI: v članku *Max Mosley si je privoščil naciorgije* tudi zelo opisno predstavijo samo dogajanje na omenjeni orgiji in uporabijo veliko pridevnikov. Omenijo tudi, zgodovino njegovega očeta.

1. april 2008, POŽAREPORT.SI: v članku *Mosleyja orgije niso vrgle s položaja* povedo, da Molsley ne namerava odstopiti, da bo tožil britanski tabloid ter da mu je Ecclestone svetoval naj se dirke v Bahrajnu raje ne udeleži.

2. april 2008, DNEVNIK: v članku *Prvi mož formule ena Max Mosley se je znašel v zadregi* opišejo, kako je seansa potekala, a brez podrobnosti. Prav tako tudi oni izpostavijo nacistično zgodovino njegovega očeta.

2. april 2008, VEČER: v članku *Max Mosley v nerodnem položaju* nam podobno kot drugi časniki podajo osnovne informacije o tem, kaj se je dogajalo. V podrobnosti se ne spuščajo, omenijo pa, da je njegov oče veljal za velikega zagovornika nacizma.

2. april 2008, SLOVENSKE NOVICE: članek z naslovom *Orgije niso služba* nam sporoča, da Max Mosley zaradi škandala, ne namerava odstopiti s položaja predsednika krovne avtomobilistične organizacije, in da ga pri tem podpira tudi Bernie Ecclestone, šef formule ena.

3. april 2008, DELO: v članku *Max Mosley se ne kesa* nam povedo, da Mosley ne misli odstopiti z vodilne funkcije v FIA ter objavijo njegovo pojasnilo.

4. april 2008, DNEVNIK: članek *Mosley zaradi seksualnega škandala odpovedal obisk Bahrajna* se osredotoča na dogajanje pred dirko formule ena v Bahrajnu, vendar povedo, da Mosleyja na to dirko ne bo ter da Mosley ne čuti potrebe, da bi odstopil.

5. april 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Dva konca Maxove palice* so predstavljena mnenja nekaterih večjih avtomobilskih proizvajalcev, klubov in nekaterih dirkačev.

5. april 2008, VEČER: v članku *Hamilton v ogradi* povedo, da je pred dirko formule ena v Bahrajnu vse v znamenju Mosleyjevega seksualnega škandala, da so ga organizatorji dirke razlasili za nezaželeno osebo, objavili so njegovo izjavo o tem, da ne misli odstopiti ter mnenja nekaterih moštev, ki so po škandalu proti temu, da Mosley ostane na vodilnem položaju.

6. april 2008, POŽAREPORT.SI: *Smešno: Max Mosley se je šel orgije, krivi so pa drugi* je članek, kjer nam sporočijo, da bo Mosley od tabloida News of the World zahteval visoko odškodnino.

7. april 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Mosleygate* je v ospredju dirka formule ena v Manami, vmes pa so navezovanja na Mosleyjev seksualni škandal, češ da je z njim zasenčil vse dogajanje dirke. Povedo pa tudi, da je Mosley najavil tožbo proti britanskemu tabloidu News of the World, ki je objavil zgodbo.

7. april 2008, POŽAREPORT.SI: v članku *Najprej striptiz, potem sta drug drugega tepla in na koncu seksala* so predstavljene podrobnosti orgije, ki so jih razkrile prostitutke, ki so v njej sodelovale.

10. april 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Mosley izgubil na sodišču* povedo, da si Mosley prizadeva oprati svoje ime ter da je sodišče v Londonu razsodilo, da britanski tabloid spet lahko objavi sporni filmček o seksualni orgiji Mosleyja na svoji spletni strani. Le-tega je morala medijska hiša, zaradi pritiska Mosleyjevih odvetnikov, po prvi objavi umakniti s spletne strani.

10. april 2008, DELO: v članku *Orgija sme biti na spletu* zvemo, da je britansko vrhovno sodišče zavrnilo zahtevo Mosleyja, da prepove tabloidu News of the World objavo škandaloznega 90-sekundnega videa z njim v glavni vlogi. Povedo še, da Mosley toži časnik zaradi kršitve pravice do zasebnosti.

10. april 2008, POŽAREPORT.SI: v članku *Mosleyju orgije zamajale stolček* nam povedo, da bo FIA o usodi Mosleyja odločala na junijskem zasedanju izredne skupščine ter da so številne avtomobilistične zveze ogorčene nad njegovim ravnanjem.

16. april 2008, VEČER: članek *Mosley, Balestre, Todt išče in predstavi povezavo med temi tremi priimki oziroma možmi*. Namiguje na to, da naj bi pri Mosleyjevem seksualnem škandalu šlo za teorijo zarote.

25. april 2008, MLADINA: *Javni, slavni in razgaljeni* je naslov članka, v katerem se Max Modic, preko Mosleyjevega seksualnega škandala, sprašuje, ali bi moral nosilec gospodarstvene ali politične funkcije res odstopiti s položaja, če (ali ko) ga v njegovem prostem času zalotijo pri takšnih aktivnostih. Modic temu odločno nasprotuje, češ da, če nekdo dobro opravlja svojo funkcijo in to kar počne v svojem času, ne vpliva na njegovo

delo, za to ni upravičenega razloga. V nadaljevanju so nato predstavljeni različni seksualni škandali v Evropi in svetu ter njihove posledice, odstopi.

26. april 2008, DELO: članek *Mosley v Jordaniji in ne v Španiji* nam sporoča, da Mosley zanika, da se zaradi škandala izogiba formuli ena, čeprav ga od izbruha škandala ni bilo na spregled v krogih F1. Povedo še, da ga junija v Parizu čaka glasovanje o nezaupnici.

19. maj 2008, DNEVNIK: *Britanska tajna služba v veliki zadregi: «Mosleyjeva» prostitutka agentova žena*, v tem članku zvmemo, da je odstopil agent varnostne službe MI5, ki je poročen z eno od petih prostitutk, ki so sodelovale v orgiji. Nadalje pa se avtor osredotoči na to, kako je to vplivalo na MI5.

20. maj 2008, VEČER: v članku *Konec kariere Maxa Mosleyja* nam sporočajo, da je Mosleyjev seksualni škandal dobil nove razsežnosti, saj je bila ena izmed prostitutk žena uslužbenca britanske obveščevalne službe MI5.

20. maj 2008, SLOVENSKE NOVICE: članek *Mistress z MI5* razkriva, da je bila ena izmed prostitutk, ki jim je Mosley plačal za zadovoljitev svojih spolnih fantazij, žena agenta tajne službe MI5.

20. maj 2008, DELO: *Škandal v škandalu* je naslov članka, kjer izvemo, da je bila ena od prostitutk žena časnika obveščevalne službe MI5.

22. maj 2008, VEČER: v članku *Ecclestone govori o vojni* pišejo o tem, da se je ponovno zaostрил spor zaradi nacističnega škandala Mosleyja, saj je Mosley avtomobilističnim zvezam poslal pismo, v katerem kaže prst na zunanjega sovražnika (Bernieja Ecclestonea in podjetje CVC), ki naj bi njega in FIA želeli izriniti iz formule ena. Nato predstavijo še Ecclestoneov odgovor, da si ne želi vojne z Mosleyjem, a če bo potrebno, se bo branil.

3. junij 2008, POŽAREPORT.SI: v članku *Perverznej Mosley zdaj toži tabloid* nam sporočijo, da Mosley toži tabloid zaradi vdora v zasebnost in klevetanja, saj njegove spolne igrice naj ne bi imele nacistične note.

4. junij 2008, SLOVENSKE NOVICE: članek *Max Mosley ostaja kljub spolnim igricam* nam sporoča, da bo Mosley ostal na mestu predsednika FIA vsaj še do konca mandata. Tako so odločili po tajnem glasovanju na izrednem zasedanju, kjer je dobil zaupnico od 103 predstavnikov, proti njegovemu obstanku pa jih je bilo 55.

4. junij 2008, DELO: članek *Majhni preglasili velike* nam sporoča, da se je tajno glasovanje na trgu Concorde v Parizu končalo s prepričljivih 103:55 v prid Mosleyja, ki je izredno sejo skupščine sklical, potem ko je po razkritju afere zavrnil odstop. Povedo še, da so proti njemu bile vse večje in vplivne zveze, zagotovil pa si je podporo manjših zvez.

4. junij 2008, VEČER: povzamejo kratko vest STA *Mosley ostal na čelu FIA*, v kateri piše, da so za Mosleyja glasovali 103 od 107-ih članov in da ostaja na čelu FIA do konca mandata.

9. julij 2008, VEČER: v članku *Mosley toži tabloid* objavijo poročanje Reutersa, kjer zvemo, da se je Mosley odločil za tožbo proti tabloidu, ki je objavil zgodbo. Predstavljeno je še, kako sta se Mosley in njegov odvetnik »zagovarjala« oziroma zanikala nacistični pridih orgije.

25. julij 2008, DELO: v članku *Mosley dobil tožbo proti tabloidu* poleg te informacije izvemo tudi, da mora tabloid Mosleyju plačati odškodnino v višini 60.000 funtov in stroške poravnave, ker v dokaznem materialu ni bilo zaslediti nacistične tematike in ker je šlo za vdor v zasebnost, ter da je Mosley sicer priznal, da so posnetki resnični, vendar pa je zanikal kakršnokoli nacistično vpletenost.

25. julij 2008, DNEVNIK: objavijo poročanje STA z naslovom *Max Mosley dobil tožbo proti tabloidu* kjer izvemo, da je Mosley tožbo dobil, da mora plačati odškodnino, še enkrat pa je na kratko povzeto celotno dogajanje.

25. julij 2008, VEČER: objavijo poročanje STA z naslovom *Mosley dobil tožbo proti tabloidu*.

26. julij 2008, POŽAREPORT.SI: članek *Kdo bi si mislil: Max Mosley dobil tožbo proti tabloidu!* nam sporoča, da je sodišče razsodilo v korist Mosleyja in da mu mora tabloid plačati odškodnino v višini 60.000 funtov.

27. julij 2008, SLOVENSKE NOVICE: v članku *Seks je Mosleyjeva zasebnost* nam sporočijo, da je Max Mosley dobil tožbo proti britanskemu tabloidu News of the World zaradi domnevne kršitve zasebnosti, ker v dokaznem materialu ni bilo zaslediti nacistične tematike, na katero se je pri svoji objavi opiral tabloid. Tabloid mora Mosleyu tako plačati odškodnino in sodne stroške.

30. julij 2008, VEČER: v članku *Mosley toži medije* izvemo, da se je Mosley po dobljeni tožbi proti časniku News of the World odločil še za odškodninske tožbe proti drugim medijskim organizacijam. V nadaljevanju pa je izpostavljena problematika, do katere je pripeljala dobljena Mosleyjeva tožba, da bodo sedaj britanski mediji oziroma predvsem tabloidi morali zelo paziti, o čem bodo poročali.